తేజోబిందూపనిషత్తు

– డా. పైడిపాటి వేంకటా చలపతి

ఉపోద్ఘాతము :

పరతత్త్వధ్యానమే తేజోబిందూపనిషత్తుగా చెప్పబడుతున్నది. ఏది విశ్వాత్మ యొక్క హృదయాకాశమున తేజోరూపంగా ప్రకాశిస్తున్నదో, ఆ తేజస్సే పరతత్త్వధ్యానమునకు ధారణవస్తువు. ఈ సర్వము, స్వస్వరూపాత్మబిందువుయొక్క తేజోరూపమే. ఇదియే తేజోబిందు ధ్యానము. తేజోబిందువు సూక్ష్మాతిసూక్ష్మమైనది కనుక అణురూపము. దీని స్వరూపము నిత్యముక్తము, అవ్యయము అని స్వయంగా ధ్యానమునందు దర్శించిన మహనీయులైన ఋషులు ప్రవచించారు. తేజోబిందు ధ్యానము చేత దుఃఖములన్నీ తొలగిపోతాయి.

శివతత్త్వసంబంధమైనది కనుక శాంభవము. స్థూలసూక్ష్మములకు పరతత్త్వమైన శాంభవీ విద్య ఈ ఉపనిషత్తులో తెలుపబడింది. ఈ తేజోబిందుధ్యానమే శాంకర, శాంభవీవిద్యగా మునిలోకంలో సుప్రసిద్ధము. ఇట్టి తేజోబిందూపనిషత్తులోని విషయములు ఆరు అధ్యాయములుగా తెలుపబడ్డాయి.

మొదటి అధ్యాయము – స్వస్వరూప చిద్రసపూర్ణజగత్తుకు సంబంధించిన విషయాలను తెలియజేస్తుంది. రెండవ అధ్యాయము – అఖండ ఏకరస చిన్మాత్ర వివరణను తెలియజేస్తుంది. మూడవ అధ్యాయము – స్వాత్మానుభవము ఏవిధంగా ఉంటుందో తెలియజేస్తుంది. నాల్గవ అధ్యాయము – జీవన్ముక్త, విదేహముక్త లక్షణాలను తెలియజేస్తుంది. రెండవ అధ్యాయం నుండి నాల్గవ అధ్యాయం వరకు తెలుపబడిన విషయములు కుమారస్వామికి పరమేశ్వరునికి మధ్య జరిగిన సంభాషణరూపంగా వివరింపబడి ఉన్నాయి.

ఐదవ అధ్యాయము – ఆత్మ-అనాత్మవివేకానికి సంబంధించిన విషయాన్ని తెలియజేస్తుంది. ఆరవ అధ్యాయము – సర్వము సచ్చిదానందమయము అన్న విషయాన్ని తెలుపుతుంది. ఈ రెండు అధ్యాయములు నిదాఘమునీంద్రులు ఋభుమహర్షికి మధ్య సంవాదరూపంగా తెలుపబడ్డాయి.

మొదటి అధ్యాయసారాంశము

ఇందులో తేజోబిందు పరంధ్యానము, యోగాగంగములు, యోగవిఘ్నములు, బ్రాహ్మీవృత్తి విషయములు వివరింపబడ్డాయి. నియమితమైన ఆహారమును స్వీకరించు వారు, జితక్రోధులు, జితేంద్రియులు, ద్వంద్వంద్వృష్టులు అధిగమించిన వారు, నిరహంకారులు, లోకదృష్టిని వదిలి పరమార్థదృష్టిని ఆశ్రయించినవారికి పరమ రహస్యమైన, పూర్ణచంద్రకళవలె స్వచ్ఛమైన, సూక్ష్మమైన పరమపదము అను తేజోబిందుస్థానము సుసాధ్యము. ఈ కేవలీ తేజోబిందుత్వము త్రివక్త్రమ్ (మూడు ముఖములు కలిగినది), త్రిగుణముల ఉత్పత్తిస్థానమ్, సత్ – చిత్ – ఆనంద అను మూడు ధాతువులను కలిగి ఉన్నది. ఈ కేవల తేజోబిందువే బ్రహ్మస్థానము. అదియే సర్వమునకు ఆత్మ కనుక అధ్యాత్మము. అట్టి తేజోబిందుస్వరూపధ్యాననిష్ఠకై యమము, నియమము, దృశ్యత్యాగము, దేశ-కాలములపట్ల మౌనము, ఆసనము, మూలబంధము, దేహసామ్యము, దృక్ స్థితి, ప్రాణాయామము, ప్రత్యాహారము, ధారణ, ఆత్మధ్యానము, సమాధి అనునవి యోగాంగములుగా చెప్పబడ్డాయి. సర్వసమస్వరూపమే తానైఉండు సమాధిస్థితికైచేయు సాధనలో కలిగే ఆత్మానుసంధానరాహిత్యము, ఆలస్యము, భోగలాలసము, లయము, తమస్సు, విక్షేపము, తేజము, స్వేదము, శూన్యత్వము అను యోగవిఘ్నములను త్యజించమని కూడా తెలుపబడింది. సత్పురుషులు ఎలాంటి ఆత్మవృత్తిని కలిగి ఉంటారో, బ్రాహ్మీవృత్తిని పరిపక్వము చేసుకున్న వారు, జగత్తు అను కార్యమునకు కారణము అను విషయములు ఈ అధ్యాయములో తెలుపబడ్డాయి.

రెండవ అధ్యాయసారాంశము

షణ్ముఖుడు శివభగవానుల సంవాదరూపంగా సమస్తమూ అఖండ ఏక స్వరూపమే అన్న తత్త్వాన్ని ఇక్కడ వివరించారు. ఈ దృశ్యమంతా అఖండైకరసస్వరూపమను సత్యము, అఖండైకరసమే చిన్మాత్రము, సమస్తము చిన్మాత్రభావనయే అను విషయములు ఈ అధ్యాయములో పరమశివుడు షణ్ముఖునికి తెలియజేశారు.

మూడవ అధ్యాయసారాంశము

షణ్ముఖుడు శివభగవానుల సంవాదరూపంగా ఆత్మానుభవము సిద్ధించుకున్న వాని స్వాత్మానుభవము ఏ విధంగా ఉంటుందో తెలియజేయబడింది. జీవుడు దృశ్యమున ఏరీతిగా ఉన్నా ఆత్మ అను శివస్వరూపంగా నేను ఇది కదా అని తెలుసుకొని దానిని అనుభవైకవేద్యంగా చేసుకోవడమే ఆత్మానుభవం ఆత్మతత్త్వవేత్తయొక్క ఆత్మైకతత్త్వస్వరూపుని యొక్క అనుభూతియే స్వానుభవ జ్ఞానము అన్న అంశము. వేదోపనిషత్తులు గానం చేస్తున్న మహామంత్ర వాక్యమైన అహం బ్రహ్మాస్మి యొక్క మహదర్థము, అంతరార్థము. సర్వబంధనములు తొలగి మోక్షమును సిద్ధింపజేయు అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రమననము, దాని స్వానుభవము ఈ అధ్యాయంలో విస్తారంగా తెలుపబడింది.

నాల్గవ అధ్యాయసారాంశము

నేను ఎవరు ? ఏమి అయి ఉన్నాను ? ఏమి అయి ఉండలేదు ? అని తనను గురించి సుస్పష్టంగా తెలుసుకున్నవాడే జీవన్ముక్తుడు. బ్రహ్మజ్ఞానమును విజ్ఞానరూపంగా ధరించి జీవన్ముక్తుడు స్వయంప్రకాశకుడై సూర్యభగవానుని వలె విదేహముక్తుడై ప్రకాశిస్తున్నాడు. అట్టి జీవన్ముక్త లక్షణములు, విదేహముక్త లక్షణములు ఇందులో పరమేశ్వరునిచే కుమారస్వామికి తెలుపబడ్డాయి. జీవన్ముక్తుని స్వస్వరూప

అవగాహనా గానము వివరింపబడింది. **ఆత్మ రూపమ్ ఇదగ్ం సర్వమ్, ఆత్మనో అన్యత్ న కించన** అని ఇదంతా ఆత్మయే, నేను ఆత్మను, ఆత్మకు వేరుగా ఏదీ లేదు అని గ్రహించి ఆత్మచే ఆత్మగా ఆనందించు విదేహముక్తుని గురించి వివరింపబడింది.

ఐదవ అధ్యాయసారాంశము

ఒక సారి తపఃతేజోసంపన్నులైన నిదాఘ మునీంద్రులు, సద్గురువు, బ్రహ్మజ్ఞాని అయిన ఋభుమహర్షిని దర్శించి జ్ఞానార్థియై ఆత్మ-అనాత్మవివేకమును బోధించమని ప్రార్థించారు. **ఏష ఆత్మా సనాతనః** – అని సనాతనమైన ఆత్మ ఎట్టిది అన్న విషయము గురించి ఋభు మహర్షి ఇక్కడ తెలియజేశారు. అత్మను ఇది అని ఏవిధంగా నిర్దేశించాలి. అనాత్మవిషయము. **ఇతి నాస్తి** – అని ఆత్మజ్ఞులు లేనిది – లేదు అని దేని గురించి నిర్ణయం కలిగి ఉన్నారో **నాస్తీతి మిథ్యాయేతి** అని విషయము. ఈ సర్వమము సంకల్పనామాత్రము. ఈ దృశ్యమంతా మిథ్యయే అను విషయము. ఈ సర్వము **శశవిషాణవత్** - కుందేటి కొమ్ముల లేనిది అను విషయము. స్వస్వరూపబ్రహ్మమునకు, అనుభూతమై కనిపిస్తున్న ఈ జగత్ దృశ్యమునకు గల సంబంధము. సర్వదా కేవలాత్ముడు, అద్వితీయుడు అయిన నాకు ఈ భౌతికదేహముతో ఎలా, ఎందుకు, ఎవరి కారణంగా, ఎప్పటి నుండి, ఏ విధంగా సంబంధం రూపుదిద్దుకొంటున్నది. ఆత్మకు నేనొక భౌతిక దేహబద్ధుడను అను బంధము, సంబంధము ఎలా ఏర్పడుతున్నది. మనస్సే ఈ జగత్ మొదలగు విషయములు ఈ అధ్యాయములో వివరింపబడ్డాయి..

ఆరవ అధ్యాయసారాంశము

ఇందులో జగత్తు యొక్క వాస్తవస్వరూపము. ఆత్మకు కేవల సంబంధమైనట్టి సత్, చిత్, ఆనంద విశిష్ట లక్షణములు. ఋభు మహర్షి ఎట్టివారు అను విషయము. ఇతఃపూర్వం బ్రహ్మజ్ఞులచే చెప్పబడిన సర్వము బ్రహ్మమయమే అన్న సత్యప్రతిపాదన. ఈ జగత్తు సత్యమా అను విషయము.

ఈ విధంగా శాంకరము అని తత్త్వజ్ఞులహృదయస్థమైన శాంకరీవిద్యను ఋభుమహర్షి నిదాఘమునీంద్రులకు ఉపదేశించారు. విరాగిత్వము, వినమ్రత్వము, గురుభక్తి, మహదాశయము, భక్తియోగముల అభ్యాసి అయిన వాడు దీనిని వినుట చేతనే మహత్తరమైన ప్రయోజనాన్ని పొందుచున్నాడు.

స్వస్తి

తేజోబిందూపనిషత్

శ్లో. యత్ర చిన్మాత్రకలనా యాత్యపహ్నవమంజసా ।
తచ్చిన్మాత్రమఖండైకరసం బ్రహ్మ భవామ్యహమ్ ॥

ఓం సహ నావవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

అథ తేజోబిందూపనిషత్ ప్రారంభః

ఓం తేజోబిందుః పరం ధ్యానం విశ్వాత్మహృదిసంస్థితం ।
ఆణవం శాంభవం శాంతం స్థూలం సూక్ష్మం పరం చ యత్ ॥ ॥ 1 ॥

దుఃఖాఢ్యం చ దురారాధ్యం దుష్ప్రేక్ష్యం ముక్తమవ్యయం ।
దుర్లభం తత్స్వయం ధ్యానం మునీనాం చ మనీషిణామ్ ॥ ॥ 2 ॥

యతాహారో జితక్రోధో జితసంగో జితేంద్రియః ।
నిర్ద్వంద్వో నిరహంకారో నిరాశీరపరిగ్రహః ॥ ॥ 3 ॥

అగమ్యాగమకర్తా యో గమ్యాఽగమయమానసః ।
ముఖే త్రీణి చ విందంతి త్రిధామా హంస ఉచ్యతే ॥ ॥ 4 ॥

పరం గుహ్యతమం విద్ధి హ్యస్తతంద్రో నిరాశ్రయః ।
సోమరూపకలా సూక్ష్మా విష్ణోస్తత్పరమం పదమ్ ॥ ॥ 5 ॥

త్రివక్త్రం త్రిగుణం స్థానం త్రిధాతుం రూపవర్జితం ।
నిశ్చలం నిర్వికల్పం చ నిరాకారం నిరాశ్రయమ్ ॥ ॥ 6 ॥

ఉపాధిరహితం స్థానం వాఙ్మనోఽతీతగోచరం ।
స్వభావం భావసంగ్రాహ్యమసంఘాతం పదాచ్చ్యుతమ్ ॥ ॥ 7 ॥

అనానానందనాతీతం దుష్ప్రేక్ష్యం ముక్తిమవ్యయం ।
చింత్యమేవం వినిర్ముక్తం శాశ్వతం ధ్రువమచ్యుతమ్ ॥ ॥ 8 ॥

తద్బ్రహ్మణస్తదధ్యాత్మం తద్విష్ణోస్తత్పరాయణం ।
అచింత్యం చిన్మయాత్మానం యద్వ్యోమ పరమం స్థితమ్ ॥ ॥ 9 ॥

అశూన్యం శూన్యభావం తు శూన్యాతీతం హృదిస్థితం ।
న ధ్యానం చ న చ ధ్యాతా న ధ్యేయో ధ్యేయ ఏవ చ ॥ ॥ 10 ॥

సర్వం చ న పరం శూన్యం న పరం నాపరాత్పరం ।
అచింత్యమప్రబుద్ధం చ న సత్యం న పరం విదుః ॥ ॥ 11 ॥

మునీనాం సంప్రయుక్తం చ న దేవా న పరం విదుః ।
లోభం మోహం భయం దర్పం కామం క్రోధం చ కిల్బిషమ్ ॥ ॥ 12 ॥

శీతోష్ణే క్షుత్పిపాసే చ సంకల్పకవికల్పకం ।
న బ్రహ్మకులదర్పం చ న ముక్తిగ్రంథిసంచయమ్ ॥ ॥ 13 ॥

న భయం న సుఖం దుఃఖం తథా మానావమానయోః ।
ఏతద్భావవినిర్ముక్తం తద్గ్రాహ్యం బ్రహ్మ తత్పరమ్ ॥ ॥ 14 ॥

యమో హి నియమస్త్యాగో మౌనం దేశశ్చ కాలతః ।
ఆసనం మూలబంధశ్చ దేహసామ్యం చ దృక్స్థితిః ॥ ॥ 15 ॥

ప్రాణసంయమనం చైవ ప్రత్యాహారశ్చ ధారణా ।
ఆత్మధ్యానం సమాధిశ్చ ప్రోక్తాన్యంగాని వై క్రమాత్ ॥ ॥ 16 ॥

సర్వం బ్రహ్మేతి వై జ్ఞానాదింద్రియగ్రామసంయమః ।
యమోఽఽయమితి సంప్రోక్తోఽభ్యసనీయో ముహుర్ముహుః ॥ ॥ 17 ॥

సజాతీయప్రవాహశ్చ విజాతీయతిరస్కృతిః ।
నియమో హి పరానందో నియమాత్క్రియతే బుధైః ॥ ॥ 18 ॥

త్యాగః ప్రపంచరూపస్య సచ్చిదాత్మావలోకనాత్ ।
త్యాగో హి మహతా పూజ్యః సద్యో మోక్షప్రదాయకః ॥ ॥ 19 ॥

యస్మాద్వాచో నివర్తంతే అప్రాప్య మనసా సహ ।
యన్మౌనం యోగిభిర్గమ్యం తద్భజేత్సర్వదా బుధః ॥ ॥ 20 ॥

వాచో యస్మాన్నివర్తంతే తద్వక్తుం కేన శక్యతే ।
ప్రపంచో యది వక్తవ్యః సోఽపి శబ్దవివర్జితః ॥ ॥ 21 ॥

ఇతి వా తద్భవేన్మౌనం సర్వం సహజసంజ్ఞితం ।
గిరాం మౌనం తు బాలానామయుక్తం బ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ॥ 22 ॥

ఆదావంతే చ మధ్యే చ జనో యస్మిన్న విద్యతే ।
యేనేదం సతతం వ్యాప్తం స దేశో విజనః స్మృతః ॥ ॥ 23 ॥

కల్పనా సర్వభూతానాం బ్రహ్మాదీనాం నిమేషతః ।
కాలశబ్దేన నిర్దిష్టం హ్యఖండానందమద్వయమ్ ॥ ॥ 24 ॥

సుఖేనైవ భవేద్యస్మిన్నజస్రం బ్రహ్మచింతనం ।
ఆసనం తద్విజానీయాదన్యత్సుఖవినాశనమ్ ॥ ॥ 25 ॥

సిద్ధయే సర్వభూతాది విశ్వాధిష్ఠానమద్వయం ।
యస్మిన్సిద్ధిం గతాః సిద్ధాస్తత్సిద్ధాసనముచ్యతే ॥ ॥ 26 ॥

యన్మూలం సర్వలోకానాం యన్మూలం చిత్తబంధనం ।
మూలబంధః సదా సేవ్యో యోగ్యోఽసౌ బ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ॥ 27 ॥

అంగానాం సమతాం విద్యాత్సమే బ్రహ్మణి లీయతే ।
నో చేన్నైవ సమానత్వమృజుత్వం శుష్కవృక్షవత్ ॥ ॥ 28 ॥

దృష్టిం జ్ఞానమయీం కృత్వా పశ్యేద్బ్రహ్మమయం జగత్ ।
సా దృష్టిః పరమోదారా న నాసాగ్రావలోకినీ ॥ ॥ 29 ॥

ద్రష్టృదర్శనదృశ్యానాం విరామో యత్ర వా భవేత్ ।
దృష్టిస్తత్రైవ కర్తవ్యా న నాసాగ్రావలోకినీ ॥ ॥ 30 ॥

చిత్తాదిసర్వభావేషు బ్రహ్మత్వేనైవ భావనాత్ ।
నిరోధః సర్వవృత్తీనాం ప్రాణాయామః స ఉచ్యతే ॥ ॥ 31 ॥

నిషేధనం ప్రపంచస్య రేచకాఖ్యః సమీరితః ।
బ్రహ్మైవాస్మీతి యా వృత్తిః పూరకో వాయురుచ్యతే ॥ ॥ 32 ॥

తతస్తద్వృత్తినైశ్చల్యం కుంభకః ప్రాణసంయమః ।
అయం చాపి ప్రబుద్ధానామజ్ఞానాం ఘ్రాణపీడనమ్ ॥ ॥ 33 ॥

విషయేష్వాత్మతాం దృష్ట్వా మనసశ్చిత్తరంజకం ।
ప్రత్యాహారః స విజ్ఞేయోఽభ్యసనీయో ముహుర్ముహుః ॥ ॥ 34 ॥

యత్ర యత్ర మనో యాతి బ్రహ్మణస్తత్ర దర్శనాత్ ।
మనసా ధారణం చైవ ధారణా సాపరా మతా ॥ ॥ 35 ॥

బ్రహ్మైవాస్మీతి సద్వృత్త్యా నిరాలంబతయా స్థితిః ।
ధ్యానశబ్దేన విఖ్యాతః పరమానందదాయకః ॥ ॥ 36 ॥

నిర్వికారతయా వృత్త్యా బ్రహ్మాకారతయా పునః ।
వృత్తివిస్మరణం సమ్యక్సమాధిరభిధీయతే ॥ ॥ 37 ॥

ఇమం చాకృత్రిమానందం తావత్సాధు సమభ్యసేత్ ।
లక్ష్యో యావత్క్షణాత్పుంసః ప్రత్యక్త్వం సంభవేత్స్వయమ్ ॥ ॥ 38 ॥

తతః సాధననిర్ముక్తః సిద్ధో భవతి యోగిరాట్ ।
తత్స్వం రూపం భవేత్తస్య విషయో మనసో గిరామ్ ॥ ॥ 39 ॥

సమాధౌ క్రియమాణే తు విఘ్నాన్యాయాంతి వై బలాత్ ।
అనుసంధానరాహిత్యమాలస్యం భోగలాలసమ్ ॥ ॥ 40 ॥

లయస్తమశ్చ విక్షేపస్తేజః స్వేదశ్చ శూన్యతా ।
ఏవం హి విఘ్నబాహుల్యం త్యాజ్యం బ్రహ్మవిశారదైః ॥ ॥ 41 ॥

భావవృత్త్యా హి భావత్వం శూన్యవృత్త్యా హి శూన్యతా ।
బ్రహ్మవృత్త్యా హి పూర్ణత్వం తయా పూర్ణత్వమభ్యసేత్ ॥ ॥ 42 ॥

యే హి వృత్తిం విహాయైనాం బ్రహ్మాఖ్యాం పావనీం పరామ్ ।
వృథైవ తే తు జీవంతి పశుభిశ్చ సమా నరాః ॥ ॥ 43 ॥

యే తు వృత్తిం విజానంతి జ్ఞాత్వా వై వర్ధయంతి యే ।
తే వై సత్పురుషా ధన్యా వంద్యాస్తే భువనత్రయే ॥ ॥ 44 ॥

యేషాం వృత్తిః సమావృద్ధా పరిపక్వా చ సా పునః ।
తే వై సద్బ్రహ్మతాం ప్రాప్తా నేతరే శబ్దవాదినః ॥ ॥ 45 ॥

కుశలా బ్రహ్మవార్తాయాం వృత్తిహీనాః సురాగిణః ।
తేఽప్యజ్ఞానతయా నూనం పునరాయాంతి యాంతి చ ॥ ॥ 46 ॥

నిమిషార్ధం న తిష్ఠంతి వృత్తిం బ్రహ్మమయీం వినా ।
యథా తిష్ఠంతి బ్రహ్మాద్యాః సనకాద్యాః శుకాదయః ॥ ॥ 47 ॥

కారణం యస్య వై కార్యం కారణం తస్య జాయతే ।
కారణం తత్త్వతో నశ్యేత్కార్యాభావే విచారతః ॥ ॥ 48 ॥

అథ శుద్ధం భవేద్వస్తు యద్వై వాచామగోచరం ।
ఉదేతి శుద్ధచిత్తానాం వృత్తిజ్ఞానం తతః పరమ్ ॥ ॥ 49 ॥

భావితం తీవ్రవేగేన యద్వస్తు నిశ్చయాత్మకం ।
దృశ్యం హ్యదృశ్యతాం నీత్వా బ్రహ్మాకారేణ చింతయేత్ ॥ ॥ 50 ॥

విద్వాన్నిత్యం సుఖే తిష్ఠేద్ధియా చిద్రసపూర్ణయా ॥

ఇతి తేజోబిందూపనిషత్సు ప్రథమోఽధ్యాయః

అథ హ కుమారః శివం పప్రచ్ఛాఽఖండైకరసచిన్మాత్రస్వరూపమనుబ్రూహీతి ।
స హోవాచ పరమః శివః ।

అఖండైకరసం దృశ్యమఖండైకరసం జగత్ ।
అఖండైకరసం భావమఖండైకరసం స్వయమ్ ॥ ॥ 1 ॥

అఖండైకరసో మంత్ర అఖండైకరసా క్రియా ।
అఖండైకరసం జ్ఞానమఖండైకరసం జలమ్ ॥ ॥ 2 ॥

అఖండైకరసా భూమిరఖండైకరసం వియత్ ।
అఖండైకరసం శాస్త్రమఖండైకరసా త్రయీ ॥ ॥ 3 ॥

అఖండైకరసం బ్రహ్మ చాఖండైకరసం వ్రతం ।
అఖండైకరసో జీవ అఖండైకరసో హ్యజః ॥ ॥ 4 ॥

అఖండైకరసో బ్రహ్మ అఖండైకరసో హరిః ।
అఖండైకరసో రుద్ర అఖండైకరసోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 5 ॥

అఖండైకరసో హ్యాత్మా హ్యఖండైకరసో గురుః ।
అఖండైకరసం లక్ష్యమఖండైకరసం మహః ॥ ॥ 6 ॥

అఖండైకరసో దేహ అఖండైకరసం మనః ।
అఖండైకరసం చిత్తమఖండైకరసం సుఖమ్ ॥ ॥ 7 ॥

అఖండైకరసా విద్యా అఖండైకరసోఽవ్యయః ।
అఖండైకరసం నిత్యమఖండై కరసం పరమ్ ॥ ॥ 8 ॥

అఖండైకరసం కించిదఖండైకరసం పరమ్ ।
అఖండైకరసాదన్యన్నాస్తి నాస్తి షడానన ॥ ॥ 9 ॥

అఖండైకరసాన్నాస్తి అఖండైకరసాన్న హి ।
అఖండైకరసాత్కించి దఖండైకరసాదహమ్ ॥ ॥ 10 ॥

అఖండైకరసం స్థూలం సూక్ష్మం చాఖండరూపకమ్ ।
అఖండైకరసం వేద్యమఖండైకరసో భవాన్ ॥ ॥ 11 ॥

అఖండైకరసం గుహ్యమఖండైకరసాదికమ్ ।
అఖండైకరసో జ్ఞాతా హ్యఖండైకరసా స్థితిః ॥ ॥ 12 ॥

అఖండైకరసా మాతా అఖండైకరసః పితా ।
అఖండైకరసో భ్రాతా అఖండైకరసః పతిః ॥ ॥ 13 ॥

అఖండైకరసం సూత్రమఖండైకరసో విరాట్ ।
అఖండైకరసం గాత్రమఖండైకరసం శిరః ॥ ॥ 14 ॥

అఖండైకరసం చాంతరఖండైకరసం బహిః ।
అఖండైకరసం పూర్ణమఖండైకరసామృతం ॥ ॥ 15 ॥

అఖండైకరసం గోత్రమఖండైకరసం గృహం ।
అఖండైకరసం గోప్యమఖండైకరసశశీ ॥ ॥ 16 ॥

అఖండైకరసాస్తారా అఖండైకరసో రవిః ।
అఖండైకరసం క్షేత్రమఖండైకరసా క్షమా ॥ ॥ 17 ॥

అఖండైకరసః శాంత అఖండైకరసోఽగుణః ।
అఖండైకరసః సాక్షీ అఖండైకరసః సుహృత్ ॥ ॥ 18 ॥

అఖండైకరసో బంధురఖండైకరసః సఖా ।
అఖండైకరసో రాజా అఖండైకరసం పురమ్ ॥ ॥ 19 ॥

అఖండైకరసం రాజ్యమఖండైకరసాః ప్రజాః ।
అఖండైకరసం తారమఖండైకరసో జపః ॥ ॥ 20 ॥

అఖండైకరసం ధ్యానమఖండైకరసం పదం ।
అఖండైకరసం గ్రాహ్యమఖండైకరసం మహత్ ॥ ॥ 21 ॥

అఖండైకరసం జ్యోతిరఖండైకరసం ధనం ।
అఖండైకరసం భోజ్యమఖండైకరసం హవిః ॥ ॥ 22 ॥

అఖండైకరసో హోమ అఖండైకరసో జపః ।
అఖండైకరసం స్వర్గమఖండైకరసః స్వయమ్ ॥ ॥ 23 ॥

అఖండైకరసం సర్వం చిన్మాత్రమితి భావయేత్ ।
చిన్మాత్రమేవ చిన్మాత్రమఖండైకరసం పరమ్ ॥ ॥ 24 ॥

భవవర్జితచిన్మాత్రం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।
ఇదం చ సర్వం చిన్మాత్రమయం చిన్మయమేవ హి ॥ ॥ 25 ॥

ఆత్మభావం చ చిన్మాత్రమఖండైకరసం విదుః ।
సర్వలోకం చ చిన్మాత్రం వత్తా మత్తా చ చిన్మయమ్ ॥ ॥ 26 ॥

ఆకాశో భూర్జలం వాయురగ్నిర్బ్రహ్మా హరిః శివః ।
యత్కించిద్యన్నకించిచ్చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ॥ ॥ 27 ॥

అఖండైకరసం సర్వం యద్యచ్చిన్మాత్రమేవ హి ।
భూతం భవ్యం భవిష్యచ్చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ॥ ॥ 28 ॥

ద్రవ్యం కాలం చ చిన్మాత్రం జ్ఞానం జ్ఞేయం చిదేవ హి ।
జ్ఞాతా చిన్మాత్రరూపశ్చ సర్వం చిన్మయమేవ హి ॥ ॥ 29 ॥

సంభాషణం చ చిన్మాత్రం యద్యచ్చిన్మాత్రమేవ హి ।
అసచ్చ సచ్చ చిన్మాత్రమాద్యంతం చిన్మయం సదా ॥ ॥ 30 ॥

ఆదిరంతశ్చ చిన్మాత్రం గురుశిష్యాది చిన్మయం ।
దృగ్దృశ్యం యది చిన్మాత్రమస్తి చేచ్చిన్మయం సదా ॥ ॥ 31 ॥

సర్వాశ్చర్యం హి చిన్మాత్రం దేహం చిన్మాత్రమేవ హి ।
లింగం చ కారణం చైవ చిన్మాత్రాన్న హి విద్యతే ॥ ॥ 32 ॥

అహం త్వం చైవ చిన్మాత్రం మూర్తామూర్తాదిచిన్మయం ।
పుణ్యం పాపం చ చిన్మాత్రం జీవశ్చిన్మాత్రవిగ్రహః ॥ ॥ 33 ॥

చిన్మాత్రాన్నాస్తి సంకల్పశ్చిన్మాత్రాన్నాస్తి వేదనం ।
చిన్మాత్రాన్నాస్తి మంత్రాది చిన్మాత్రాన్నాస్తి దేవతా ॥ ॥ 34 ॥

చిన్మాత్రాన్నాస్తి దిక్పాలాశ్చిన్మాత్రాద్వ్యావహారికం ।
చిన్మాత్రాత్పరమం బ్రహ్మ చిన్మాత్రాన్నాస్తి కోఽపి హి ॥ ॥ 35 ॥

చిన్మాత్రాన్నాస్తి మాయా చ చిన్మాత్రాన్నాస్తి పూజనం ।
చిన్మాత్రాన్నాస్తి మంతవ్యం చిన్మాత్రాన్నాస్తి సత్యకమ్ ॥ ॥ 36 ॥

చిన్మాత్రాన్నాస్తి కోశాది చిన్మాత్రాన్నాస్తి వై వసు ।
చిన్మాత్రాన్నాస్తి మౌనం చ చిన్మాత్రాన్నస్త్యమౌనకమ్ ॥ ॥ 37 ॥

చిన్మాత్రాన్నాస్తి వైరాగ్యం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।
యచ్చ యావచ్చ చిన్మాత్రం యచ్చ యావచ్చ దృశ్యతే ॥ ॥ 38 ॥

యచ్చ యావచ్చ దూరస్థం సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।
యచ్చ యావచ్చ భూతాది యచ్చ యావచ్చ లక్ష్యతే ॥ ॥ 39 ॥

యచ్చ యావచ్చ వేదాంతాః సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।
చిన్మాత్రాన్నాస్తి గమనం చిన్మాత్రాన్నాస్తి మోక్షకమ్ ॥ ॥ 40 ॥

చిన్మాత్రాన్నాస్తి లక్ష్యం చ సర్వం చిన్మాత్రమేవ హి ।
అఖండైకరసం బ్రహ్మ చిన్మాత్రాన్న హి విద్యతే ॥ ॥ 41 ॥

శాస్త్రే మయి త్వయీశే చ హ్యఖండైకరసో భవాన్ ।
ఇత్యేకరూపతయా యో వా జానాత్యహం త్వితి ॥ ॥ 42 ॥

సకృగ్ జ్ఞానేన ముక్తిః స్యాత్సమ్యగ్జ్ఞానే స్వయం గురుః ॥ ॥ 43 ॥

ఇతి తేజోబిందూపనిషత్సు ద్వితీయోఽధ్యాయః

కుమారః పితరమాత్మానుభవ మనుబ్రూహీతి పప్రచ్ఛ ।
స హోవాచ పరః శివః ।

పరబ్రహ్మస్వరూపోఽహం పరమానందమస్మ్యహం ।
కేవలం జ్ఞానరూపోఽహం కేవలం పరమోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 1 ॥

కేవలం శాంతరూపోఽహం కేవలం చిన్మయోఽస్మ్యహం ।
కేవలం నిత్యరూపోఽహం కేవలం శాశ్వతోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 2 ॥

కేవలం సత్త్వరూపోఽహమహం త్యక్త్వాహమస్మ్యహం ।
సర్వహీనస్వరూపోఽహం చిదాకాశమయోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 3 ॥

కేవలం తుర్యరూపోఽస్మి తుర్యాతీతోఽస్మి కేవలః ।
సదా చైతన్యరూపోఽస్మి చిదానందమయోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 4 ॥

కేవలాకారరూపోఽస్మి శుద్ధరూపోఽస్మ్యహం సదా ।
కేవలం జ్ఞానరూపోఽస్మి కేవలం ప్రియమస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 5 ॥

నిర్వికల్పస్వరూపోఽస్మి నిరీహోఽస్మి నిరామయః ।
సదాఽసంగస్వరూపోఽస్మి నిర్వికారోఽహమవ్యయః ॥ ॥ 6 ॥

సదైకరసరూపోఽస్మి సదా చిన్మాత్రవిగ్రహః ।
అపరిచ్ఛిన్నరూపోఽస్మి హ్యఖండానందరూపవాన్ ॥ ॥ 7 ॥

సత్పరానందరూపోఽస్మి చిత్పరానంద మస్మ్యహం ।
అంతరాంతరరూపోఽహ మవాఙ్మనసగోచరః ॥ ॥ 8 ॥

ఆత్మానందస్వరూపోఽహం సత్యానందోఽస్మ్యహం సదా ।
ఆత్మారామస్వరూపోఽస్మి హ్యయమాత్మా సదాశివః ॥ ॥ 9 ॥

ఆత్మప్రకాశరూపోఽస్మి హ్యాత్మజ్యోతిరసోఽస్మ్యహం ।
ఆదిమధ్యాంతహీనోఽస్మి హ్యాకాశసదృశోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 10 ॥

నిత్యశుద్ధచిదానందసత్తామాత్రోఽహమవ్యయః ।
నిత్యబుద్ధవిశుద్ధైక సచ్చిదానందమస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 11 ॥

నిత్యశేషస్వరూపోఽస్మి సర్వాతీతోఽస్మ్యహం సదా ।
రూపాతీతస్వరూపోఽస్మి పరమాకాశవిగ్రహః ॥ ॥ 12 ॥

భూమానందస్వరూపోఽస్మి భాషాహీనోఽస్మ్యహం సదా ।
సర్వాధిష్ఠానరూపోఽస్మి సర్వదా చిద్ఘనోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 13 ॥

దేహభావవిహీనోఽస్మి చింతాహీనోఽస్మి సర్వదా ।
చిత్తవృత్తివిహీనోఽహం చిదాత్మైకరసోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 14 ॥

సర్వదృశ్యవిహీనోఽహం దృగ్రూపోఽస్మ్యహమేవ హి ।
సర్వదా పూర్ణరూపోఽస్మి నిత్యతృప్తోఽస్మ్యహం సదా ॥ ॥ 15 ॥

అహం బ్రహ్మైవ సర్వం స్యాదహం చైతన్యమేవ హి ।
అహమేవాహమేవాస్మి భూమాకాశస్వరూపవాన్ ॥ ॥ 16 ॥

అహమేవ మహానాత్మా హ్యహమేవ పరాత్పరః ।
అహమన్యవదాభామి హ్యహమేవ శరీరవత్ ॥ ॥ 17 ॥

అహం శిష్యవదాభామి హ్యయం లోకత్రయాశ్రయః ।
అహం కాలత్రయాతీత అహం వేదైరుపాసితః ॥ ॥ 18 ॥

అహం శాస్త్రేణ నిర్ణీత అహం చిత్తే వ్యవస్థితః ।
మత్త్యక్తం నాస్తి కించిద్వా మత్త్యక్తం పృథివీ చ వా ॥ ॥ 19 ॥

మయాతిరిక్తం యద్యద్వా తత్తన్నాస్తీతి నిశ్చిను ।
అహం బ్రహ్మాస్మి సిద్ధోఽస్మి నిత్యశుద్ధోఽస్మ్యహం సదా ॥ ॥ 20 ॥

నిర్గుణః కేవలాత్మాస్మి నిరాకారోఽస్మ్యహం సదా ।
కేవలం బ్రహ్మమాత్రోఽస్మి హ్యజరోఽస్మ్యమరోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 21 ॥

స్వయమేవ స్వయం భామి స్వయమేవ సదాత్మకః ।
స్వయమేవాత్మని స్వస్థః స్వయమేవ పరా గతిః ॥ ॥ 22 ॥

స్వయమేవ స్వయం భుంజే స్వయమేవ స్వయం రమే ।
స్వయమేవ స్వయం జ్యోతిః స్వయమేవ స్వయం మహః ॥ ॥ 23 ॥

స్వస్యాత్మని స్వయం రంస్యే స్వాత్మన్యేవ విలోకయే ।
స్వాత్మన్యేవ సుఖాసీనః స్వాత్మమాత్రావశేషకః ॥ ॥ 24 ॥

స్వచైతన్యే స్వయం స్థాస్యే స్వాత్మరాజ్యే సుఖే రమే ।
స్వాత్మసింహాసనే స్థిత్వా స్వాత్మనోఽన్యన్న చింతయే ॥ ॥ 25 ॥

చిద్రూపమాత్రం బ్రహ్మైవ సచ్చిదానందమద్వయం ।
ఆనందఘన ఏవాహమహం బ్రహ్మాస్మి కేవలమ్ ॥ ॥ 26 ॥

సర్వదా సర్వశూన్యోఽహం సర్వాత్మానందవానహం ।
నిత్యానందస్వరూపోఽహమాత్మాకాశోఽస్మి నిత్యదా ॥ ॥ 27 ॥

అహమేవ హృదాకాశశ్చిదాదిత్యస్వరూపవాన్ ।
ఆత్మనాత్మని తృప్తోఽస్మి హ్యరూపోఽస్మ్యహమవ్యయః ॥ ॥ 28 ॥

ఏకసంఖ్యావిహీనోఽస్మి నిత్యముక్తస్వరూపవాన్ ।
ఆకాశాదపి సూక్ష్మోఽహమాద్యంతాభావవా నహమ్ ॥ ॥ 29 ॥

సర్వప్రకాశరూపోఽహం పరావరసుఖోఽస్మ్యహం ।
సత్తామాత్రస్వరూపోఽహం శుద్ధమోక్షస్వరూపవాన్ ॥ ॥ 30 ॥

సత్యానందస్వరూపోఽహం జ్ఞానానందఘనోఽస్మ్యహం ।
విజ్ఞానమాత్రరూపోఽహం సచ్చిదానందలక్షణః ॥ ॥ 31 ॥

బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వం బ్రహ్మణోఽన్యన్న కించన ।
తదేవాహం సదానందం బ్రహ్మైవాహం సనాతనమ్ ॥ ॥ 32 ॥

త్వమిత్యేతత్తదిత్యేతన్మత్తోఽన్యన్నాస్తి కించన ।
చిచ్చైతన్యస్వరూపోఽహమహమేవ శివః పరః ॥ ॥ 33 ॥

అతిభావస్వరూపోఽహమహమేవ సుఖాత్మకః ।
సాక్షివస్తువిహీనత్వాత్సాక్షిత్వం నాస్తి మే సదా ॥ ॥ 34 ॥

కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాదహమాత్మా సనాతనః ।
అహమేవాదిశేషోఽహమహం శేషోఽహమేవ హి ॥ ॥ 35 ॥

నామరూపవిముక్తోఽహమహమా నందవిగ్రహః ।
ఇంద్రియాభావరూపోఽహం సర్వభావస్వరూపకః ॥ ॥ 36 ॥

బంధముక్తివిహీనోఽహం శాశ్వతానందవిగ్రహః ।
ఆదిచైతన్యమాత్రోఽహ మఖండైకరసోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 37 ॥

వాఙ్మనోఽగోచరశ్చాహం సర్వత్ర సుఖవానహం ।
సర్వత్ర పూర్ణరూపోఽహం భూమానందమయోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 38 ॥

సర్వత్ర తృప్తిరూపోఽహం పరామృతరసోఽస్మ్యహం ।
ఏకమేవాద్వితీయం సద్బ్రహ్మైవాహం న సంశయః ॥ ॥ 39 ॥

సర్వశూన్యస్వరూపోఽహం సకలాగమగోచరః ।
ముక్తోఽహం మోక్షరూపోఽహం నిర్వాణసుఖరూపవాన్ ॥ ॥ 40 ॥

సత్యవిజ్ఞానమాత్రోఽహం సన్మాత్రానందవానహం ।
తురీయాతీతరూపోఽహం నిర్వికల్పస్వరూపవాన్ ॥ ॥ 41 ॥

సర్వదా హ్యజరూపోఽహం నీరాగోఽస్మి నిరంజనః ।
అహం శుద్ధోఽస్మి బుద్ధోఽస్మి నిత్యోఽస్మి ప్రభురస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 42 ॥

ఓంకారార్థస్వరూపోఽస్మి నిష్కలంకమయోఽస్మ్యహం ।
చిదాకారస్వరూపోఽస్మి నాహమస్మి న సోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 43 ॥

న హి కించిత్స్వరూపోఽస్మి నిర్వ్యాపారస్వరూపవాన్ ।
నిరంశోఽస్మి నిరాభాసో న మనో నేంద్రియోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 44 ॥

న బుద్ధిర్న వికల్పోఽహం న దేహాదిత్రయోఽస్మ్యహం ।
న జాగ్రత్స్వప్నరూపోఽహం న సుషుప్తిస్వరూపవాన్ ॥ ॥ 45 ॥

న తాపత్రయరూపోఽహం నేషణాత్రయవానహం ।
శ్రవణం నాస్తి మే సిద్ధేర్మననం చ చిదాత్మని ॥ ॥ 46 ॥

సజాతీయం న మే కించిద్విజాతీయం న మే క్వచిత్ ।
స్వగతం చ న మే కించిన్నమే భేదత్రయం క్వచిత్ ॥ ॥ 47 ॥

అసత్యం హి మనోరూపమసత్యం బుద్ధిరూపకం ।
అహంకారమసిద్ధీతి నిత్యోఽహం శాశ్వతో హ్యజః ॥ ॥ 48 ॥

దేహత్రయమసద్విద్ధి కాలత్రయమసత్సదా ।
గుణత్రయమసద్విద్ధి హ్యయం సత్యాత్మకః శుచిః ॥ ॥ 49 ॥

శ్రుతం సర్వమసద్విద్ధి వేదం సర్వమసత్సదా ।
శాస్త్రం సర్వమసద్విద్ధి హ్యహం సత్యచిదాత్మకః ॥ ॥ 50 ॥

మూర్తిత్రయమసద్విద్ధి సర్వభూతమసత్సదా ।
సర్వతత్త్వమసద్విద్ధి హ్యయం భూమా సదాశివః ॥ ॥ 51 ॥

గురుశిష్యమసద్విద్ధి గురోర్మంత్రమసత్తతః ।
యద్దృశ్యం తదసద్విద్ధి న మాం విద్ధి తథావిధమ్ ॥ ॥ 52 ॥

యచ్చింత్యం తదసద్విద్ధి యన్న్యాయం తదసత్సదా ।
యద్ధితం తదసద్విద్ధి న మాం విద్ధి తథావిధమ్ ॥ ॥ 53 ॥

సర్వాన్ప్రాణానసద్విద్ధి సర్వాన్భోగానసత్త్వితి ।
దృష్టం శ్రుతమసద్విద్ధి ఓతం ప్రోతమసన్మయమ్ ॥ ॥ 54 ॥

కార్యాకార్యమసద్విద్ధి నష్టం ప్రాప్తమసన్మయం ।
దుఃఖాదుఃఖమసద్విద్ధి సర్వాసర్వమసన్మయమ్ ॥ ॥ 55 ॥

పూర్ణాపూర్ణమసద్విద్ధి ధర్మాధర్మమసన్మయం ।
లాభాలాభావసద్విద్ధి జయాజయమసన్మయమ్ ॥ ॥ 56 ॥

శబ్దం సర్వమసద్విద్ధి స్పర్శం సర్వమసత్సదా ।
రూపం సర్వమసద్విద్ధి రసం సర్వమసన్మయమ్ ॥ ॥ 57 ॥

గంధం సర్వమసద్విద్ధి సర్వాజ్ఞానమసన్మయం ।
అసదేవ సదా సర్వమసదేవ భవోద్భవమ్ ॥ ॥ 58 ॥

అసదేవ గుణం సర్వం సన్మాత్రమహమేవ హి ।
స్వాత్మమంత్రం సదా పశ్యేత్స్వాత్మమంత్రం సదాభ్యసేత్ ॥ ॥ 59 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం దృశ్యపాపం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమన్యమంత్రం వినాశయేత్ ॥ ॥ 60 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం దేహదోషం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం జన్మపాపం వినాశయేత్ ॥ ॥ 61 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం మృత్యుపాశం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం ద్వైతదుఃఖం వినాశయేత్ ॥ ॥ 62 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం భేదబుద్ధిం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం చింతాదుఃఖం వినాశయేత్ ॥ ॥ 63 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం బుద్ధివ్యాధిం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం చిత్తబంధం వినాశయేత్ ॥ ॥ 64 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం సర్వవ్యాధీన్వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం సర్వశోకం వినాశయేత్ ॥ ॥ 65 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం కామాదీన్నాశయేత్క్షణాత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం క్రోధశక్తిం వినాశయేత్ ॥ ॥ 66 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం చిత్తవృత్తిం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం సంకల్పాదీన్వినాశయేత్ ॥ ॥ 67 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం కోటిదోషం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం సర్వతంత్రం వినాశయేత్ ॥ ॥ 68 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమాత్మాజ్ఞానం వినాశయేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమాత్మలోకజయప్రదః ॥ ॥ 69 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమప్రతర్క్యసుఖప్రదః ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమజడత్వం ప్రయచ్ఛతి ॥ ॥ 70 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమనాత్మాసురమర్దనః ।
అహం బ్రహ్మాస్మి వజ్రోఽయమనాత్మాఖ్యగిరీన్హరేత్ ॥ ॥ 71 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయమనాత్మాఖ్యాసురాన్హరేత్ ।
అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం సర్వాంస్తాన్మోక్షయిష్యతి ॥ ॥ 72 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి మంత్రోఽయం జ్ఞానానందం ప్రయచ్ఛతి ।
సప్తకోటిమహామంత్రం జన్మకోటిశతప్రదమ్ ॥ ॥ 73 ॥

సర్వమంత్రాన్సముత్సృజ్య ఏతం మంత్రం సమభ్యసేత్ ।
సద్యో మోక్షమవాప్నోతి నాత్ర సందేహమణ్వపి ॥ ॥ 74 ॥

ఇతి తేజోబిందూపనిషత్సు తృతీయోధ్యాయః

కుమారః పరమేశ్వరం పప్రచ్ఛ జీవన్ముక్తవిదేహముక్తయోః స్థితిమనుబ్రూహీతి ।
స హోవాచ పరః శివః ।

చిదాత్మాహం పరాత్మాహం నిర్గుణోఽహం పరాత్పరః ।
ఆత్మమాత్రేణ యస్తిష్ఠేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ॥ 1 ॥

దేహత్రయాతిరిక్తోఽహం శుద్ధచైతన్యమస్మ్యహం ।
బ్రహ్మాహమితి యస్యాంతః స జీవనముక్త ఉచ్యతే ॥ ॥ 2 ॥

ఆనందఘనరూపోఽస్మి పరానందఘనోఽస్మ్యహం ।
యస్య దేహాదికం నాస్తి యస్య బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ।
పరమానందపూర్ణో యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ॥ ॥ 3 ॥

యస్య కించిదహం నాస్తి చిన్మాత్రేణావతిష్ఠతే ।
చైతన్యమాత్రో యస్యాంతశ్చిన్మాత్రైకస్వరూపవాన్ ॥ ॥ 4 ॥

సర్వత్ర పూర్ణరూపాత్మా సర్వత్రాత్మావశేషకః ।
ఆనందరతిరవ్యక్తః పరిపూర్ణశ్చిదాత్మకః ॥ ॥ 5 ॥

శుద్ధచైతన్యరూపాత్మా సర్వసంగవివర్జితః ।
నిత్యానందః ప్రసన్నాత్మా హ్యన్యచింతా వివర్జితః ॥ ॥ 6 ॥

కించిదస్తిత్వహీనో యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ।
న మే చిత్తం న మే బుద్ధిర్నాహంకారో న చేంద్రియమ్ ॥ ॥ 7 ॥

న మే దేహః కదాచిద్వా న మే ప్రాణాదయః క్వచిత్ ।
న మే మాయా న మే కామో న మే క్రోధః పరోఽస్మ్యహమ్ ॥ ॥ 8 ॥

న మే కించిదిదం వాపి న మే కించిత్క్వచిజ్జగత్ ।
న మే దోషో న మే లింగం న మే చక్షుర్న మే మనః ॥ ॥ 9 ॥

న మే శ్రోత్రం న మే నాసా న మే జిహ్వా న మే కరః ।
న మే జాగ్రన్న మే స్వప్నం న మే కారణమణ్వపి ॥ ॥ 10 ॥

న మే తురీయమితి యః స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ।
ఇదం సర్వం న మే కించిదయం సర్వం న మే క్వచిత్ ॥ ॥ 11 ॥

న మే కాలో న మే దేశో న మే వస్తు న మే మతిః ।
న మే స్నానం న మే సంధ్యా న మే దైవం న మే స్థలమ్ ॥ ॥ 12 ॥

న మే తీర్థం న మే సేవా న మే జ్ఞానం న మే పదం ।
న మే బంధో న మే జన్మ న మే వాక్యం న మే రవిః ॥ ॥ 13 ॥

న మే పుణ్యం న మే పాపం న మే కార్యం న మే శుభం ।
నే మే జీవ ఇతి స్వాత్మా న మే కించిజ్జగత్రయమ్ ॥ ॥ 14 ॥

న మే మోక్షో న మే ద్వైతం న మే వేదో న మే విధిః ।
న మేఽన్తికం న మే దూరం న మే బోధో న మే రహః ॥ ॥ 15 ॥

న మే గురుర్న మే శిష్యో న మే హీనో న చాధికః ।
న మే బ్రహ్మా న మే విష్ణుర్న మే రుద్రో న చంద్రమాః ॥ ॥ 16 ॥

న మే పృథ్వీ న మే తోయం న మే వాయుర్న మే వియత్ ।
న మే వహ్నిర్న మే గోత్రం న మే లక్ష్యం న మే భవః ॥ ॥ 17 ॥

న మే ధ్యాతా న మే ధ్యేయం న మే ధ్యానం న మే మనుః ।
న మే శీతం న మే చోష్ణం న మే తృష్ణా న మే క్షుధా ॥ ॥ 18 ॥

న మే మిత్రం న మే శత్రుర్న మే మోహో న మే జయః ।
న మే పూర్వం న మే పశ్చాన్న మే చోర్ధ్వం న మే దిశః ॥ ॥ 19 ॥

న మే వక్తవ్యమల్పం వా న మే శ్రోతవ్యమణ్వపి ।
న మే గంతవ్యమీషద్వా న మే ధ్యాతవ్యమణ్వపి ॥ ॥ 20 ॥

న మే భోక్తవ్యమీషద్వా న మే స్మర్తవ్యమణ్వపి ।
న మే భోగో న మే రాగో న మే యాగో న మే లయః ॥ ॥ 21 ॥

న మే మౌర్ఖ్యం న మే శాంతం న మే బంధో న మే ప్రియం ।
న మే మోదః ప్రమోదో వా న మే స్థూలం న మే కృశమ్ ॥ ॥ 22 ॥

న మే దీర్ఘం న మే హ్రస్వం న మే వృద్ధిర్న మే క్షయః ।
అధ్యారోపోఽపవాదో వా న మే చైకం న మే బహు ॥ ॥ 23 ॥

న మే ఆంధ్యం న మే మాంద్యం న మే పట్విదమణ్వపి ।
న మే మాంసం న మే రక్తం న మే మేదో న మే హ్యసృక్ ॥ ॥ 24 ॥

న మే మజ్జా న మేఽస్థిర్వా న మే త్వగ్ధాతు సప్తకం ।
న మే శుక్లం న మే రక్తం న మే నీలం నమే పృథక్ ॥ ॥ 25 ॥

న మే తాపో న మే లాభో ముఖ్యం గౌణం న మే క్వచిత్ ।
న మే భ్రాంతిర్న మే స్థైర్యం న మే గుహ్యం న మే కులమ్ ॥ ॥ 26 ॥

న మే త్యాజ్యం న మే గ్రాహ్యం న మే హాస్యం న మే నయః ।
న మే వృత్తం న మే గ్లానిర్న మే శోష్యం న మే సుఖమ్ ॥ ॥ 27 ॥

న మే జ్ఞాతా న మే జ్ఞానం న మే జ్ఞేయం న మే స్వయం ।
న మే తుభ్యం నమే మహ్యం న మే త్వం చ న మే త్వహం ॥ ॥ 28 ॥

న మే జరా న మే బాల్యం న మే యౌవనమణ్వపి ।
అహం బ్రహ్మాస్మ్యహం బ్రహ్మాస్మ్యహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయః ॥ ॥ 29 ॥

చిదహం చిదహం చేతి స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ।
బ్రహ్మైవాహం చిదేవాహం పరో వాహం న సంశయః ॥ ॥ 30 ॥

స్వయమేవ స్వయం హంసః స్వయమేవ స్వయం స్థితః ।
స్వయమేవ స్వయం పశ్యేత్స్వాత్మరాజ్యే సుఖం వసేత్ ॥ ॥ 31 ॥

స్వాత్మానందం స్వయం భోక్ష్యేత్స జీవన్ముక్త ఉచ్యతే ।
స్వయమేవైకవీరోఽగ్రే స్వయమేవ ప్రభుః స్మృతః ॥ ॥ 32 ॥

బ్రహ్మభూతః ప్రశాంతాత్మా బ్రహ్మానందమయః సుఖీ ।
స్వచ్ఛరూపో మహామౌనీ వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ॥ 33 ॥

సర్వాత్మా సమరూపాత్మా శుద్ధాత్మా త్వహముత్థితః ।
ఏకవర్జిత ఏకాత్మా సర్వాత్మా స్వాత్మమాత్రకః ॥ ॥ 34 ॥

అజాత్మా చామృతాత్మాహం స్వయమాత్మాహమవ్యయః ।
లక్ష్యాత్మా లలితాత్మాహం తూష్ణీమాత్మస్వభావవాన్ ॥ ॥ 35 ॥

ఆనందాత్మా ప్రియో హ్యాత్మా మోక్షాత్మా బంధవర్జితః ।
బ్రహ్మైవాహం చిదేవాహమేవం వాపి న చింత్యతే ॥ ॥ 36 ॥

చిన్మాత్రేణైవ యస్తిష్ఠేద్వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ॥ 37 ॥

నిశ్చయం చ పరిత్యజ్య అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చయం ।
ఆనందభరితస్వాంతో వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ॥ 38 ॥

సర్వమస్తీతి నాస్తీతి నిశ్చయం త్యజ్య తిష్ఠతి ।
అహం బ్రహ్మాస్మి నాస్మీతి సచ్చిదానందమాత్రకః ॥ ॥ 39 ॥

కించిత్క్వచిత్కదాచిచ్చ ఆత్మానం న స్పృశత్యసౌ ।
తూష్ణీమేవ స్థితస్తూష్ణీం తూష్ణీం సత్యం న కించన ॥ ॥ 40 ॥

పరమాత్మా గుణాతీతః సర్వాత్మా భూతభావనః ।
కాలభేదం వస్తుభేదం దేశభేదం స్వభేదకమ్ ॥ ॥ 41 ॥

కించిద్భేదం న తస్యాస్తి కించిద్వాపి న విద్యతే ।
అహం త్వం తదిదం సోఽయం కాలాత్మా కాలహీనకః ॥ ॥ 42 ॥

శూన్యాత్మా సూక్ష్మరూపాత్మా విశ్వాత్మా విశ్వహీనకః ।
దేవాత్మా దేవహీనాత్మా మేయాత్మా మేయవర్జితః ॥ ॥ 43 ॥

సర్వత్ర జడహీనాత్మా సర్వేషామంతరాత్మకః ।
సర్వసంకల్పహీనాత్మా చిన్మాత్రోఽస్మీతి సర్వదా ॥ ॥ 44 ॥

కేవలః పరమాత్మాహం కేవలో జ్ఞానవిగ్రహః ।
సత్తామాత్రస్వరూపాత్మా నాన్యత్కించిజ్జగద్భయమ్ ॥ ॥ 45 ॥

జీవేశ్వరేతి వాక్క్వేతి వేదశాస్త్రాద్యహం త్వితి ।
ఇదం చైతన్యమేవేతి అహం చైతన్యమిత్యపి ॥ ॥ 46 ॥

ఇతి నిశ్చయశూన్యో యో వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ।
చైతన్యమాత్రసంసిద్ధః స్వాత్మారామః సుఖాసనః ॥ ॥ 47 ॥

అపరిచ్ఛిన్నరూపాత్మా అణుస్థూలాదివర్జితః ।
తుర్యతుర్యా పరానందో వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ॥ 48 ॥

నామరూపవిహీనాత్మా పరసంవిత్సుఖాత్మకః ।
తురీయాతీతరూపాత్మా శుభాశుభవివర్జితః ॥ ॥ 49 ॥

యోగాత్మా యోగయుక్తాత్మా బంధమోక్షవివర్జితః ।
గుణాగుణవిహీనాత్మా దేశకాలాదివర్జితః ॥ ॥ 50 ॥

సాక్ష్యసాక్షిత్వహీనాత్మా కించిత్కించిన్న కించన ।
యస్య ప్రపంచమానం న బ్రహ్మాకారమపీహ న ॥ ॥ 51 ॥

స్వస్వరూపే స్వయంజ్యోతిః స్వస్వరూపే స్వయం రతిః ।
వాచామగోచరానందో వాఙ్మనోగోచరః స్వయమ్ ॥ ॥ 52 ॥

అతీతాతీతభావో యో వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ।
చిత్తవృత్తేరతీతో యశ్చిత్తవృత్త్యవభాసకః ॥ ॥ 53 ॥

సర్వవృత్తివిహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ।
తస్మిన్కాలే విదేహీతి దేహస్మరణవర్జితః ॥ ॥ 54 ॥

ఈషన్మాత్రం స్మృతం చేద్యస్తదా సర్వసమన్వితః ।
పరైరదృష్టబాహ్యాత్మా పరమానందచిద్ఘనః ॥ ॥ 55 ॥

పరైరదృష్టబాహ్యాత్మా సర్వవేదాంతగోచరః ।
బ్రహ్మామృతరసాస్వాదో బ్రహ్మామృతరసాయనః ॥ ॥ 56 ॥

బ్రహ్మామృతరసాసక్తో బ్రహ్మామృతరసః స్వయం ।
బ్రహ్మామృతరసే మగ్నో బ్రహ్మానందశివార్చనః ॥ ॥ 57 ॥

బ్రహ్మామృతరసే తృప్తో బ్రహ్మానందానుభావకః ।
బ్రహ్మానందశివానందో బ్రహ్మానందరసప్రభః ॥ ॥ 58 ॥

బ్రహ్మానందపరం జ్యోతిర్బ్రహ్మానందనిరంతరః ।
బ్రహ్మానందరసాన్నాదో బ్రహ్మానందకుటుంబకః ॥ ॥ 59 ॥

బ్రహ్మానందరసారూఢో బ్రహ్మానందైకచిద్ఘనః ।
బ్రహ్మానందరసోద్బాహో బ్రహ్మానందరసంభరః ॥ ॥ 60 ॥

బ్రహ్మానందజనైర్యుక్తో బ్రహ్మానందాత్మని స్థితః ।
ఆత్మరూపమిదం సర్వమాత్మనోఽన్యన్న కంచన ॥ ॥ 61 ॥

సర్వమాత్మాహమాత్మాస్మి పరమాత్మా పరాత్మకః ।
నిత్యానంద స్వరూపాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ॥ 62 ॥

పూర్ణరూపో మహానాత్మా ప్రీతాత్మా శాశ్వతాత్మకః ।
సర్వాంతర్యామిరూపాత్మా నిర్మలాత్మా నిరాత్మకః ॥ ॥ 63 ॥

నిర్వికారస్వరూపాత్మా శుద్ధాత్మా శాంతరూపకః ।
శాంతాశాంతస్వరూపాత్మా నైకాత్మత్వవివర్జితః ॥ ॥ 64 ॥

జీవాత్మపరమాత్మేతి చింతా సర్వస్వవర్జితః ।
ముక్తాముక్తస్వరూపాత్మా ముక్తాముక్తవివర్జితః ॥ ॥ 65 ॥

బంధమోక్షస్వరూపాత్మా బంధమోక్షవివర్జితః ।
ద్వైతాద్వైతస్వరూపాత్మా ద్వైతాద్వైతవివర్జితః ॥ ॥ 66 ॥

సర్వాసర్వస్వరూపాత్మా సర్వాసర్వవివర్జితః ।
మోదప్రమోదరూపాత్మా మోదాదివినివర్జితః ॥ ॥ 67 ॥

సర్వసంకల్పహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ।
నిష్కలాత్మా నిర్మలాత్మా బుద్ధాత్మా పురుషాత్మకః ॥ ॥ 68 ॥

ఆనందాదివిహీనాత్మా అమృతాత్మామృతాత్మకః ।
కాలత్రయస్వరూపాత్మా కాలత్రయవివర్జితః ॥ ॥ 69 ॥

అఖిలాత్మా హ్యమేయాత్మా మానాత్మా మానవర్జితః ।
నిత్యప్రత్యక్షరూపాత్మా నిత్యప్రత్యక్షనిర్ణయః ॥ ॥ 70 ॥

అన్యహీనస్వభావాత్మా అన్యహీనస్వయంప్రభః ।
విద్యావిద్యాదిమేయాత్మా విద్యావిద్యాదివర్జితః ॥ ॥ 71 ॥

నిత్యానిత్యవిహీనాత్మా ఇహాముత్రవివర్జితః ।
శమాదిషట్కశూన్యాత్మా ముముక్షుత్వాదివర్జితః ॥ ॥ 72 ॥

స్థూలదేహవిహీనాత్మా సూక్ష్మదేహవివర్జితః ।
కారణాదివిహీనాత్మా తురీయాదివివర్జితః ॥ ॥ 73 ॥

అన్నకోశవిహీనాత్మా ప్రాణకోశవివర్జితః ।
మనఃకోశవిహీనాత్మా విజ్ఞానాదివివర్జితః ॥ ॥ 74 ॥

ఆనందకోశహీనాత్మా పంచకోశవివర్జితః ।
నిర్వికల్పస్వరూపాత్మా సవికల్పవివర్జితః ॥ ॥ 75 ॥

దృశ్యానువిద్ధహీనాత్మా శబ్దవిద్ధవివర్జితః ।
సదా సమాధిశూన్యాత్మా ఆదిమధ్యాంతవర్జితః ॥ ॥ 76 ॥

ప్రజ్ఞానవాక్యహీనాత్మా అహంబ్రహ్మాస్మివర్జితః ।
తత్త్వమస్యాదిహీనాత్మా అయమాత్మేత్యభావకః ॥ ॥ 77 ॥

ఓంకారవాచ్యహీనాత్మా సర్వవాచ్యవివర్జితః ।
అవస్థాత్రయహీనాత్మా అక్షరాత్మా చిదాత్మకః ॥ ॥ 78 ॥

ఆత్మజ్ఞేయాదిహీనాత్మా యత్కించిదిదమాత్మకః ।
భానాభానవిహీనాత్మా వైదేహీ ముక్త ఏవ సః ॥ ॥ 79 ॥

ఆత్మానమేవ వీక్షస్వ ఆత్మానం బోధయ స్వకం ।
స్వమాత్మానం స్వయం భుంక్ష్వ స్వస్థో భవ షడానన ॥ ॥ 80 ॥

స్వమాత్మని స్వయం తృప్తః స్వమాత్మానం స్వయం చర ।
ఆత్మానమేవ మోదస్వ వైదేహీ ముక్తికో భవేత్యుపనిషత్ ॥

ఇతి తేజోబిందూపనిషత్సు చతుర్థోఽధ్యాయః

నిదాఘో నామ వై మునిః పప్రచ్ఛ ఋభుం భగవంత మాత్మానాత్మవివేకమనుబ్రూహీతి । స హోవాచ ఋభుః ।

సర్వవాచోఽవధిర్బ్రహ్మ సర్వచింతావధిర్గురుః ।
సర్వకారణకార్యాత్మా కార్యకారణవర్జితః ॥ ॥ 1 ॥

సర్వసంకల్పరహితః సర్వనాదమయః శివః ।
సర్వవర్జితచిన్మాత్రః సర్వానందమయః పరః ॥ ॥ 2 ॥

సర్వతేజః ప్రకాశాత్మా నాదానందమయాత్మకః ।
సర్వానుభవనిర్ముక్తః సర్వధ్యానవివర్జితః ॥ ॥ 3 ॥

సర్వనాదకలాతీత ఏష ఆత్మాహమవ్యయః ।
ఆత్మానాత్మవివేకాది భేదాభేద వివర్జితః ॥ ॥ 4 ॥

శాంతాశాంతాది హీనాత్మా నాదాంతర్జ్యోతిరూపకః ।
మహావాక్యార్థతో దూరో బ్రహ్మాస్మీత్యతిదూరతః ॥ ॥ 5 ॥

తచ్ఛబ్దవర్జ్యస్త్వం శబ్దహీనో వాక్యార్థవర్జితః ।
క్షరాక్షరవిహీనో యో నాదాంతర్జ్యోతిరేవ సః ॥ ॥ 6 ॥

అఖండైకరసో వాహమానందోఽస్మీతి వర్జితః ।
సర్వాతీతస్వభావాత్మా నాదాంతర్జ్యోతిరేవ సః ॥ ॥ 7 ॥

ఆత్మేతి శబ్దహీనో య ఆత్మశబ్దార్థవర్జితః ।
సచ్చిదానందహీనో య ఏషైవాత్మా సనాతనః ॥ ॥ 8 ॥

స నిర్దేష్టుమశక్యో యో వేదవాక్యైరగమ్యతః ।
యస్య కించిద్బహిర్నాస్తి కించిదంతః కియన్న చ ॥ ॥ 9 ॥

యస్య లింగం ప్రపంచం వా బ్రహ్మైవాత్మా న సంశయః ।
నాస్తి యస్య శరీరం వా జీవో వా భూతభౌతికః ॥ ॥ 10 ॥

నామరూపాదికం నాస్తి భోజ్యం వా భోగభుక్చ వా ।
సద్వాఽసద్వా స్థితిర్వాపి యస్య నాస్తి క్షరాక్షరమ్ ॥ ॥ 11 ॥

గుణం వా విగుణం వాపి సమ ఆత్మా న సంశయః ।
యస్య వాచ్యం వాచకం వా శ్రవణం మననం చ వా ॥ ॥ 12 ॥

గురుశిష్యాదిభేదం వా దేవలోకాః సురాసురాః ।
యత్ర ధర్మమధర్మం వా శుద్ధం వా శుద్ధమణ్వపి ॥ ॥ 13 ॥

యత్ర కాలమకాలం వా నిశ్చయః సంశయో న హి ।
యత్ర మంత్రమమంత్రం వా విద్యావిద్యే న విద్యతే ॥ ॥ 14 ॥

ద్రష్టృదర్శనదృశ్యం వా ఈషన్మాత్రం కలాత్మకం ।
అనాత్మేతి ప్రసంగో వా హ్యనాత్మేతి మనోఽపి వా ॥ ॥ 15 ॥

అనాత్మేతి జగద్వాపి నాస్తి నాస్తి నిశ్చిను ।
సర్వసంకల్పశూన్యత్వాత్సర్వకార్య వివర్జనాత్ ॥ ॥ 16 ॥

కేవలం బ్రహ్మమాత్రత్వాన్నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ।
దేహత్రయవిహీనత్వాత్కాలత్రయ వివర్జనాత్ ॥ ॥ 17 ॥

జీవత్రయగుణాభావాత్తాపత్రయ వివర్జనాత్ ।
లోకత్రయవిహీనత్వాత్సర్వమాత్మేతి శాసనాత్ ॥ ॥ 18 ॥

చిత్తాభాచ్చింతనీయం దేహాభావాజ్జరా న చ ।
పాదాభావాద్గతిర్నాస్తి హస్తాభావాత్క్రియా న చ ॥ ॥ 19 ॥

మృత్యుర్నాస్తి జనాభావాద్బుద్ధ్యభావాత్సుఖాదికం ।
ధర్మో నాస్తి శుచిర్నాస్తి సత్యం నాస్తి భయం న చ ॥ ॥ 20 ॥

అక్షరోచ్చారణం నాస్తి గురుశిష్యాది నాస్త్యపి ।
ఏకాభావే ద్వితీయం న ద్వితీయేపి న చైకతా ॥ ॥ 21 ॥

సత్యత్వమస్తి చేత్కించిదసత్యం న చ సంభవేత్ ।
అసత్యత్వం యది భవేత్సత్యత్వం న ఘటిష్యతి ॥ ॥ 22 ॥

శుభం యద్యశుభం విద్ధి అశుభాచ్ఛుభమిష్యతే ।
భయం యద్యభవం విద్ధి అభయాద్భయమాపతేత్ ॥ ॥ 23 ॥

బంధత్వమపి చేన్మోక్షో బంధాభావే క్వ మోక్షతా ।
మరణం యది చేజ్జన్మ జన్మాభావే మృతిర్న చ ॥ ॥ 24 ॥

త్వమిత్యపి భవేచ్చాహం త్వం నో చేదహమేవ న ।
ఇదం యది తదేవాస్తి తదభాదిదం న చ ॥ ॥ 25 ॥

అస్తీతి చేన్నాస్తి తదా నాస్తి చేదస్తి కించన ।
కార్యం చేత్కారణం కించిత్కార్యాభావే న కారణమ్ ॥ ॥ 26 ॥

ద్వైతం యది తదాఽద్వైతం ద్వైతాభావే ద్వయం న చ ।
దృశ్యం యది దృగప్యస్తి దృశ్యాభావే దృగేన న ॥ ॥ 27 ॥

అంతర్యది బహిః సత్యమంతా భావే బహిర్న చ ।
పూర్ణత్వమస్తి చేత్కించిదపూర్ణత్వం ప్రసజ్యతే ॥ ॥ 28 ॥

తస్మాదేతత్క్వచిన్నాస్తి త్వం చాహం వా ఇమే ఇదం ।
నాస్తి దృష్టాంతికం సత్యే నాస్తి దార్ష్టాంతికం హ్యజే ॥ ॥ 29 ॥

పరంబ్రహ్మాహమస్మీతి స్మరణస్య మనో న హి ।
బ్రహ్మమాత్రం జగదిదం బ్రహ్మమాత్రం త్వమప్యహమ్ ॥ ॥ 30 ॥

చిన్మాత్రం కేవలం చాహం నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ।
ఇదం ప్రపంచం నాస్త్యేవ నోత్పన్నం నో స్థితం క్వచిత్ ॥ ॥ 31 ॥

చిత్తం ప్రపంచమిత్యాహుర్నాస్తి నాస్త్యేవ సర్వదా ।
న ప్రపంచం న చిత్తాది నాహంకారో న జీవకః ॥ ॥ 32 ॥

మాయాకార్యాదికం నాస్తి మాయా నాస్తి భయం నహి ।
కర్తా నాస్తి క్రియా నాస్తి శ్రవణం మననం నహి ॥ ॥ 33 ॥

సమాధిద్వితయం నాస్తి మాతృమానాది నాస్తి హి ।
అజ్ఞానం చాపి నాస్త్యేవ హ్యవివేకం కదాచన ॥ ॥ 34 ॥

అనుబంధచతుష్కం న సంబంధత్రయమేవ న ।
న గంగా న గయా సేతుర్న భూతం నాన్యదస్తి హి ॥ ॥ 35 ॥

న భూమిర్న జలం నాగ్నిర్న న వాయుర్న చ ఖం క్వచిత్ ।
న దేవా న చ దిక్పాలా న వేదా న గురుః క్వచిత్ ॥ ॥ 36 ॥

న దూరం నాస్తికం నాలం న మధ్యం న క్వచిత్స్థితం ।
నాద్వైతం ద్వైతసత్యం వా హ్యసత్యం వా ఇదం న చ ॥ ॥ 37 ॥

బంధమోక్షాదికం నాస్తి సద్వాఽసద్వా సుఖాది వా ।
జాతిర్నాస్తి గతిర్నాస్తి వర్ణో నాస్తి న లౌకికమ్ ॥ ॥ 38 ॥

సర్వం బ్రహ్మేతి నాస్త్యేవ బ్రహ్మ ఇత్యపి నాస్తి హి ।
చిదిత్యేవేతి నాస్త్యేవ చిదహం భాషణం న హి ॥ ॥ 39 ॥

అహం బ్రహ్మాస్మి నాస్త్యేవ నిత్యశుద్ధోఽస్మి న క్వచిత్ ।
వాచా యదుచ్యతే కించిన్మనసా మనుతే క్వచిత్ ॥ ॥ 40 ॥

బుద్ధ్యా నిశ్చినుతే నాస్తి చిత్తేన జ్ఞాయతే నహి ।
యోగీ యోగాదికం నాస్తి సదా సర్వం సదా న చ ॥ ॥ 41 ॥

అహోరాత్రాదికం నాస్తి స్నానధ్యానాదికం నహి ।
భ్రాంతిరభ్రాంతిర్నాస్త్యేవ నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ॥ ॥ 42 ॥

వేదశాస్త్రం పురాణం చ కార్యం కారణమీశ్వరః ।
లోకో భూతం జనస్త్వైక్యం సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ॥ 43 ॥

బంధో మోక్షః సుఖం దుఃఖం ధ్యానం చిత్తం సురాసురాః ।
గౌణం ముఖ్యం పరం చాన్యత్సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ॥ 44 ॥

వాచా వదతి యత్కించిత్సంకల్పైః కల్ప్యతే చ యత్ ।
మనసా చింత్యతే యద్యత్సర్వం మిథ్యా న సంశయః ॥ ॥ 45 ॥

బుద్ధ్యా నిశ్చీయతే కించిచ్చిత్తే నిశ్చీయతే క్వచిత్ ।
శాస్త్రైః ప్రపంచ్యతే యద్యన్నేత్రేణైవ నిరీక్ష్యతే ॥ ॥ 46 ॥

శ్రోత్రాభ్యాం శ్రూయతే యద్యదన్యత్సద్భావమేవ చ ।
నేత్రం శ్రోత్రం గాత్రమేవ మిథ్యేతి చ సునిశ్చితమ్ ॥ ॥ 47 ॥

ఇదమిత్యేవ నిర్దిష్టమయమిత్యేవ కల్ప్యతే ।
త్వమహం తదిదం సోఽహమన్యత్సద్భావమేవ చ ॥ ॥ 48 ॥

యద్యత్సంభావ్యతే లోకే సర్వసంకల్పసంభ్రమః ।
సర్వాధ్యాసం సర్వగోప్యం సర్వభోగప్రభేదకమ్ ॥ ॥ 49 ॥

సర్వదోషప్రభేదాచ్చ నాస్త్యనాత్మేతి నిశ్చిను ।
మదీయం చ త్వదీయం చ మమేతి చ తవేతి చ ॥ ॥ 50 ॥

మహ్యం తుభ్యం మయేత్యాది తత్సర్వం వితథం భవేత్ ।
రక్షకో విష్ణురిత్యాది బ్రహ్మా సృష్టేస్తు కారణమ్ ॥ ॥ 51 ॥

సంహారే రుద్ర ఇత్యేవం సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను ।
స్నానం జపస్తపో హోమః స్వాధ్యాయో దేవపూజనమ్ ॥ ॥ 52 ॥

మంత్రం తంత్రం చ సత్సంగో గుణదోషవిజృంభణం ।
అంతఃకరణసద్భావ అవిద్యాశ్చ సంభవః ॥ ॥ 53 ॥

అనేకకోటిబ్రహ్మాండం సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను ।
సర్వదేశికవాక్యోక్తిర్యేన కేనాపి నిశ్చితమ్ ॥ ॥ 54 ॥

దృశ్యతే జగతి యద్యద్యద్యజ్జగతి వీక్ష్యతే ।
వర్తతే జగతి యద్యత్సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను ॥ ॥ 55 ॥

యేన కేనాక్షరేణోక్తం యేన కేన వినిశ్చితం ।
యేన కేనాపి గదితం యేన కేనాపి మోదితమ్ ॥ ॥ 56 ॥

యేన కేనాపి యద్దత్తం యేన కేనాపి యత్కృతం ।
యత్ర యత్ర శుభం కర్మ యత్ర యత్ర చ దుష్కృతమ్ ॥ ॥ 57 ॥

యద్యత్కరోషి సత్యేన సర్వం మిథ్యేతి నిశ్చిను ।
త్వమేవ పరమాత్మాసి త్వమేవ పరమో గురుః ॥ ॥ 58 ॥

త్వమేవాకాశరూపోఽసి సాక్షిహీనోఽసి సర్వదా ।
త్వమేవ సర్వభావోఽసి త్వం బ్రహ్మాసి న సంశయః ॥ ॥ 59 ॥

కాలహీనోఽసి కాలోఽసి సదా బ్రహ్మాసి చిద్ఘనః ।
సర్వతః స్వస్వరూపోఽసి చైతన్యఘనవానసి ॥ ॥ 60 ॥

సత్యోఽసి సిద్ధోఽసి సనాతనోఽసి
ముక్తోఽసి మోక్షోఽసి ముదామృతోఽసి ।

దేవోఽసి శాంతోఽసి నిరామయోఽసి
బ్రహ్మాసి పూర్ణోఽసి పరాత్పరోఽసి ॥ ॥ 61 ॥

సమోఽసి సచ్చాపి సనాతనోఽసి
సత్యాదివాక్యైః ప్రతిబోధితోఽసి ।
సర్వాంగహీనోఽసి సదా స్థితోఽసి
బ్రహ్మేంద్రరుద్రాదివిభావితోఽసి ॥ ॥ 62 ॥

సర్వప్రపంచభ్రమవర్జితోఽసి
సర్వేషు భూతేషు చ భాసితోఽసి ।
సర్వత్ర సంకల్పవివర్జితోఽసి
సర్వాగమాంతార్థవిభావితోఽసి ॥ ॥ 63 ॥

సర్వత్ర సంతోషసుఖాసనోఽసి
సర్వత్ర గత్యాదివివర్జితోఽసి ।
సర్వత్ర లక్ష్యాదివివర్జితోఽసి
ధ్యాతోఽసి విష్ణ్వాదిసురైరజస్రమ్ ॥ ॥ 64 ॥

చిదాకారస్వరూపోఽసి చిన్మాత్రోఽసి నిరంకుశః ।
ఆత్మన్యేవ స్థితోఽసి త్వం సర్వశూన్యోఽసి నిర్గుణః ॥ ॥ 65 ॥

ఆనందోఽసి పరోఽసి త్వమేక ఏవాద్వితీయకః ।
చిద్ఘనానందరూపోఽసి పరిపూర్ణస్వరూపకః ॥ ॥ 66 ॥

సదసి త్వమసి జ్ఞోఽసి సోఽసి జానాసి వీక్షసి ।
సచ్చిదానందరూపోఽసి వాసుదేవోఽసి వై ప్రభుః ॥ ॥ 67 ॥

అమృతోఽసి విభుశ్చాసి చంచలో హ్యచలో హ్యసి ।
సర్వోఽసి సర్వహీనోఽసి శాంతాశాంతవివర్జితః ॥ ॥ 68 ॥

సత్తామాత్రప్రకాశోఽసి సత్తా సామాన్యకో హ్యసి ।
నిత్యసిద్ధిస్వరూపోఽసి సర్వసిద్ధివివర్జితః ॥ ॥ 69 ॥

ఈషన్మాత్రవిశూన్యోఽసి అణుమాత్రవివర్జితః ।
అస్తిత్వవర్జితోఽసి త్వం నాస్తిత్వాదివివర్జితః ॥ ॥ 70 ॥

లక్ష్యలక్షణహీనోఽసి నిర్వికారో నిరామయః ।
సర్వనాదాంతరోఽసి త్వం కలాకాష్ఠావివర్జితః ॥ ॥ 71 ॥

బ్రహ్మవిష్ణ్వీశహీనోఽసి స్వస్వరూపం ప్రపశ్యసి ।
స్వస్వరూపావశేషోఽసి స్వానందాబ్ధౌ నిమజ్జసి ॥ ॥ 72 ॥

స్వాత్మరాజ్యే స్వమేవాసి స్వయంభావవివర్జితః ।
శిష్టపూర్ణస్వరూపోఽసి స్వస్మాత్కించిన్న పశ్యసి ॥ ॥ 73 ॥

స్వస్వరూపాన్న చలసి స్వస్వరూపేణ జృంభసి ।
స్వస్వరూపాదనన్యోఽసి హ్యహమేవాసి నిశ్చిను ॥ ॥ 74 ॥

ఇదం ప్రపంచం యత్కించిద్యద్యజ్జగతి విద్యతే ।
దృశ్యరూపం చ దృగ్రూపం సర్వం శశవిషాణవత్ ॥ ॥ 75 ॥

భూమిరాపోఽనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ ।
అహంకారశ్చ తేజశ్చ లోకం భువనమండలమ్ ॥ ॥ 76 ॥

నాశో జన్మ చ సత్యం చ పుణ్యపాపజయాదికం ।
రాగః కామః క్రోధలోభౌ ధ్యానం ధ్యేయం గుణం పరమ్ ॥ ॥ 77 ॥

గురుశిష్యోపదేశాదిరాదిరంతం శమం శుభం ।
భూతం భవ్యం వర్తమానం లక్ష్యం లక్షణమద్వయమ్ ॥ ॥ 78 ॥

శమో విచారః సంతోషో భోక్తృభోజ్యాదిరూపకం ।
యమాద్యష్టాంగయోగం చ గమనాగమనాత్మకమ్ ॥ ॥ 79 ॥

ఆదిమధ్యాంతరంగం చ గ్రాహ్యం త్యాజ్యం హరిః శివః ।
ఇంద్రియాణి మనశ్చైవ అవస్థాత్రితయం తథా ॥ ॥ 80 ॥

చతుర్వింశతితత్త్వం చ సాధనానాం చతుష్టయం ।
సజాతీయం విజాతీయం లోకా భూరాదయః క్రమాత్ ॥ ॥ 81 ॥

సర్వవర్ణాశ్రమాచారం మంత్రతంత్రాదిసంగ్రహం ।
విద్యావిద్యాదిరూపం చ సర్వవేదం జడాజడమ్ ॥ ॥ 82 ॥

బంధమోక్షవిభాగం చ జ్ఞానవిజ్ఞానరూపకం ।
బోధాబోధస్వరూపం వా ద్వైతాద్వైతాది భాషణమ్ ॥ ॥ 83 ॥

సర్వవేదాంత సిద్ధాంతం సర్వశాస్త్రార్థ నిర్ణయం ।
అనేకజీవసద్భావ మేకజీవాది నిర్ణయమ్ ॥ ॥ 84 ॥

యద్యద్ధ్యాయతి చిత్తేన యద్యత్సంకల్పతే క్వచిత్ ।
బుద్ధ్యా నిశ్చీయతే యద్యద్గురుణా సంశృణోతి యత్ ॥ ॥ 85 ॥

యద్యద్వాచా వ్యాకరోతి యద్యదాచార్యభాషణం ।
యద్యత్స్వరేంద్రియైర్భావ్యం యద్యన్మీమాంసతే పృథక్ ॥ ॥ 86 ॥

యద్యన్న్యాయేన నిర్ణీతం మహద్భిర్వేదపారగైః ।
శివః క్షరతి లోకాన్వై విష్ణుః పాతి జగత్త్రయమ్ ॥ ॥ 87 ॥

బ్రహ్మా సృజతి లోకాన్వై ఏవమాదిక్రియాదికం ।
యద్యదస్తి పురాణేషు యద్యద్వేదేషు నిర్ణయమ్ ॥ ॥ 88 ॥

సర్వోపనిషదాం భావం సర్వం శశవిషాణవత్ ।
దేహోఽహమితి సంకల్పం తదంతఃకరణం స్మృతమ్ ॥ ॥ 89 ॥

దేహోఽహమితి సంకల్పో మహత్సంసార ఉచ్యతే ।
దేహోఽహమితి సంకల్పస్తద్బంధమితి చోచ్యతే ॥ ॥ 90 ॥

దేహోఽహమితి సంకల్పస్తద్దుఃఖమితి చోచ్యతే ।
దేహోఽహమితి యద్భానం తదేవ నరకం స్మృతమ్ ॥ ॥ 91 ॥

దేహోఽహమితి సంకల్పో జగత్సర్వమితీర్యతే ।
దేహోఽహమితి సంకల్పో హృదయగ్రంథిరీరితిః ॥ ॥ 92 ॥

దేహోఽహమితి యజ్జ్ఞానం తదేవాజ్ఞానముచ్యతే ।
దేహోఽహమితి యజ్జ్ఞానం తదసద్భావమేవ చ ॥ ॥ 93 ॥

దేహోఽహమితి యా బుద్ధిః సా చావిద్యేతి భణ్యతే ।
దేహోఽహమితి యజ్ జ్ఞానం తదేవ ద్వైతముచ్యతే ॥ ॥ 94 ॥

దేహోఽహమితి సంకల్పః సత్యజీవః స ఏవ హి ।
దేహోఽహమితి యజ్జ్ఞానం పరిచ్ఛిన్నమితీరితమ్ ॥ ॥ 95 ॥

దేహోఽహమితి సంకల్పో మహాపాపమితి స్ఫుటం ।
దేహోఽహమితి యా బుద్ధిస్తృష్ణా దోషామయః కిల ॥ ॥ 96 ॥

యత్కించిదపి సంకల్పస్తాపత్రయమితీరితం ।
కామం క్రోధం బంధనం సర్వదుఃఖం

విశ్వం దోషం కాలనానాస్వరూపమ్ ।
యత్కించేదం సర్వసంకల్పజాలం
తత్కించేదం మానసం సోమ విద్ధి ॥ ॥ 97 ॥

మన ఏవ జగత్సర్వం మన ఏవ మహారిపుః ।
మన ఏవ హి సంసారో మన ఏవ జగత్త్రయమ్ ॥ ॥ 98 ॥

మన ఏవ మహద్దుఃఖం మన ఏవ జరాదికం ।
మన ఏవ హి కాలశ్చ మన ఏవ మలం తథా ॥ ॥ 99 ॥

మన ఏవ హి సంకల్పో మన ఏవ హి జీవకః ।
మన ఏవ హి చిత్తం చ మనోఽహంకార ఏవ చ ॥ ॥ 100 ॥

మన ఏవ మహద్బంధం మనోఽన్తఃకరణం చ తత్ ।
మన ఏవ హి భూమిశ్చ మన ఏవ హి తోయకమ్ ॥ ॥ 101 ॥

మన ఏవ హి తేజశ్చ మన ఏవ మరున్మహాన్ ।
మన ఏవ హి చాకాశం మన ఏవ హి శబ్దకమ్ ॥ ॥ 102 ॥

స్పర్శం రూపం రసం గంధం కోశాః పంచ మనోభవాః ।
జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యాది మనోమయ రితీరితమ్ ॥ ॥ 103 ॥

దిక్పాలా వసవో రుద్రా ఆదిత్యాశ్చ మనోమయాః ।
దృశ్యం జడం ద్వంద్వజాతమజ్ఞానం మానసం స్మృతమ్ ॥ ॥ 104 ॥

సంకల్పమేవ యత్కించిత్తత్తన్నాస్తీతి నిశ్చిను ।
నాస్తి నాస్తి జగత్సర్వం గురుశిష్యాదికం నహీత్యుపనిషత్ ॥ ॥ 105 ॥

ఇతి తేజోబిందూపనిషత్సు పంచమోఽధ్యాయః

ఋభుః ।

సర్వం సచ్చిన్మయం విద్ధి సర్వం సచ్చిన్మయం తతం ।
సచ్చిదానందమద్వైతం సచ్చిదానందమద్వయమ్ ॥ ॥ 1 ॥

సచ్చిదానందమాత్రం హి సచ్చిదానందమన్యకం ।
సచ్చిదానందరూపోఽహం సచ్చిదానందమేవ ఖమ్ ॥ ॥ 2 ॥

సచ్చిదానందమేవ త్వం సచ్చిదానందకోఽస్మ్యహం ।
మనోబుద్ధిరహంకారచిత్తసంఘాతకా అమీ ॥ ॥ 3 ॥

న త్వం నాహం న చాన్యద్వా సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలం ।
న వాక్యం న పదం వేదం నాక్షరం న జడం క్వచిత్ ॥ ॥ 4 ॥

న మధ్యం నాది నాంతం వా న సత్యం న నిబంధజం ।
న దుఃఖం న సుఖం భావం న మాయా ప్రకృతిస్తథా ॥ ॥ 5 ॥

న దేహం న ముఖం ఘ్రాణం న జిహ్వా న చ తాలునీ ।
న దంతోష్ఠౌ లలాటం చ నిశ్వాసోచ్ఛ్వాస ఏవ చ ॥ ॥ 6 ॥

న స్వేదమస్థి మాంసం చ న రక్తం న చ మూత్రకం ।
న దూరం నాంతికం నాంగం నోదరం న కిరీటకమ్ ॥ ॥ 7 ॥

న హస్తపాదచలనం న శాస్త్రం న చ శాసనం ।
న వేత్తా వేదనం వేద్యం న జాగ్రత్స్వప్నసుప్తయః ॥ ॥ 8 ॥

తుర్యాతీతం న మే కించిత్సర్వం సచ్చిన్మయం తతం ।
నాధ్యాత్మికం నాధిభూతం నాధిదైవం న మాయికమ్ ॥ ॥ 9 ॥

న విశ్వతైజసః ప్రాజ్ఞో విరాట్సూత్రాత్మకేశ్వరః ।
న గమాగమచేష్టా చ న నష్టం న ప్రయోజనమ్ ॥ ॥ 10 ॥

త్యాజ్యం గ్రాహ్యం న దూష్యం వా హ్యమేధ్యామేధ్యకం తథా ।
న పీనం న కృశం క్లేదం న కాలం దేశభాషణమ్ ॥ ॥ 11 ॥

న సర్వం న భయం ద్వైతం న వృక్షతృణపర్వతాః ।
న ధ్యానం యోగసంసిద్ధిర్న బ్రహ్మవైశ్యక్షత్రకమ్ ॥ ॥ 12 ॥

న పక్షీ న మృగో నాంగీ న లోభో మోహ ఏవ చ ।
న మదో న చ మాత్సర్యం కామక్రోధాదయస్తథా ॥ ॥ 13 ॥

న స్త్రీశూద్రబిడాలాది భక్ష్యభోజ్యాదికం చ యత్ ।
న ప్రౌఢహీనో నాస్తిక్యం న వార్తావసరోఽతి హి ॥ ॥ 14 ॥

న లౌకికో న లోకో వా న వ్యాపారో న మూఢతా ।
న భోక్తా భోజనం భోజ్యం న పాత్రం పానపేయకమ్ ॥ ॥ 15 ॥

న శత్రుమిత్రపుత్రాదిర్న మాతా న పితా స్వసా ।
న జన్మ న మృతిర్వృద్ధిర్న దేహోఽహమితి భ్రమః ॥ ॥ 16 ॥

న శూన్యం నాపి చాశూన్యం నాంతఃకరణసంసృతిః ।
న రాత్రిర్న దివా నక్తం న బ్రహ్మా న హరిః శివః ॥ ॥ 17 ॥

న వారపక్షమాసాది వత్సరం న చ చంచలం ।
న బ్రహ్మలోకో వైకుంఠో న కైలాసో న చాన్యకః ॥ ॥ 18 ॥

న స్వర్గో న చ దేవేంద్రో నాగ్నిలోకో న చాగ్నికః ।
న యమో యమలోకో వా న లోకా లోకపాలకాః ॥ ॥ 19 ॥

న భూర్భువః స్వస్త్రైలోక్యం న పాతాలం న భూతలం ।
నావిద్యా న చ విద్యా చ న మాయా ప్రకృతిర్జడా ॥ ॥ 20 ॥

న స్థిరం క్షణికం నాశం న గతిర్న చ ధావనం ।
న ధ్యాతవ్యం న మే ధ్యానం న మంత్రో న జపః క్వచిత్ ॥ ॥ 21 ॥

న పదార్థా న పూజార్హం నాభిషేకో న చార్చనం ।
న పుష్పం న ఫలం పత్రం గంధపుష్పాదిధూపకమ్ ॥ ॥ 22 ॥

న స్తోత్రం న నమస్కారో న ప్రదక్షిణమణ్వపి ।
న ప్రార్థనా పృథగ్భావో న హవిర్నాగ్నివందనమ్ ॥ ॥ 23 ॥

న హోమో న చ కర్మాణి న దుర్వాక్యం సుభాషణం ।
న గాయత్రీ న వా సంధిర్న మనస్యం న దుఃస్థితిః ॥ ॥ 24 ॥

న దురాశా న దుష్టాత్మా న చాండాలో న పౌల్కసః ।
న దుఃసహం దురాలాపం న కిరాతో న కైతవమ్ ॥ ॥ 25 ॥

న పక్షపాతం న పక్షం వా న విభూషణతస్కరౌ ।
న చ దంభో దాంభికో వా న హీనో నాధికో నరః ॥ ॥ 26 ॥

నైకం ద్వయం త్రయం తుర్యం న మహత్వం న చాల్పతా ।
న పూర్ణం న పరిచ్ఛిన్నం న కాశీ న వ్రతం తపః ॥ ॥ 27 ॥

న గోత్రం న కులం సూత్రం న విభుత్వం న శూన్యతా ।
న స్త్రీ న యోషిన్నో వృద్ధా న కన్యా న వితంతుతా ॥ ॥ 28 ॥

న సూతకం న జాతం వా నాంతర్ముఖ సువిభ్రమః ।
న మహావాక్యమైక్యం వా నాణిమాది విభూతయః ॥ ॥ 29 ॥

సర్వచైతన్యమాత్రత్వా త్సర్వదోషః సదా న హి ।
సర్వం సన్మాత్రరూపత్వా త్సచ్చిదానందమాత్రకమ్ ॥ ॥ 30 ॥

బ్రహ్మైవ సర్వం నాన్యోఽస్తి తదహం తదహం తథా ।
తదేవాహం తదేవాహం బ్రహ్మైవాహం సనాతనమ్ ॥ ॥ 31 ॥

బ్రహ్మైవాహం న సంసారీ బ్రహ్మైవాహం న మే మనః ।
బ్రహ్మైవాహం న మే బుద్ధిర్బ్రహ్మైవాహం న చేంద్రియః ॥ ॥ 32 ॥

బ్రహ్మైవాహం న దేహోఽహం బ్రహ్మైవాహం న గోచరః ।
బ్రహ్మైవాహం న జీవోఽహం బ్రహ్మైవాహం న భేదభూః ॥ ॥ 33 ॥

బ్రహ్మైవాహం జడో నాహమహం బ్రహ్మ న మే మృతిః ।
బ్రహ్మైవాహం న చ ప్రాణో బ్రహ్మైవాహం పరాత్పరః ॥ ॥ 34 ॥

ఇదం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ సత్యం బ్రహ్మ ప్రభుర్హి సః ।
కాలో బ్రహ్మ కలా బ్రహ్మ సుఖం బ్రహ్మ స్వయంప్రభమ్ ॥ ॥ 35 ॥

ఏకం బ్రహ్మ ద్వయం బ్రహ్మ మోహో బ్రహ్మ శమాదికం ।
దోషో బ్రహ్మ గుణో బ్రహ్మ దమః శాంతం విభుః ప్రభుః ॥ ॥ 36 ॥

లోకో బ్రహ్మ గురుర్బ్రహ్మ శిష్యో బ్రహ్మ సదాశివః ।
పూర్వం బ్రహ్మ పరం బ్రహ్మ శుద్ధం బ్రహ్మ శుభాశుభమ్ ॥ ॥ 37 ॥

జీవ ఏవ సదా బ్రహ్మ సచ్చిదానందమస్మ్యహం ।
సర్వం బ్రహ్మమయం ప్రోక్తం సర్వం బ్రహ్మమయం జగత్ ॥ ॥ 38 ॥

స్వయం బ్రహ్మ న సందేహః స్వస్మాదన్యన్న కించన ।
సర్వమాత్మైవ శుద్ధాత్మా సర్వం చిన్మాత్రమద్వయమ్ ॥ ॥ 39 ॥

నిత్యనిర్మలరూపాత్మా హ్యాత్మనోఽన్యన్న కించన ।
అణుమాత్రలసద్రూప మణుమాత్రమిదం జగత్ ॥ ॥ 40 ॥

అణుమాత్రం శరీరం వా హ్యణుమాత్ర మసత్యకం ।
అణుమాత్రమచింత్యం వా చింత్యం వా హ్యణుమాత్రకమ్ ॥ ॥ 41 ॥

బ్రహ్మైవ సర్వం చిన్మాత్రం బ్రహ్మమాత్రం జగత్త్రయం ।
ఆనందం పరమానందమన్యత్కించిన్న కించన ॥ ॥ 42 ॥

చైతన్యమాత్రమోంకారం బ్రహ్మైవ సకలం స్వయం ।
అహమేవ జగత్సర్వమహమేవ పరం పదమ్ ॥ ॥ 43 ॥

అహమేవ గుణాతీత అహమేవ పరాత్పరః ।
అహమేవ పరం బ్రహ్మ అహమేవ గురోర్గురుః ॥ ॥ 44 ॥

అహమేవాఖిలాధార అహమేవ సుఖాత్సుఖం ।
ఆత్మనోఽన్యజ్జగన్నాస్తి ఆత్మనోఽన్యత్సుఖం న చ ॥ ॥ 45 ॥

ఆత్మనోఽన్యా గతిర్నాస్తి సర్వమాత్మమయం జగత్ ।
ఆత్మనోఽన్యన్నహి క్వాపి ఆత్మనోఽన్యత్తృణం నహి ॥ ॥ 46 ॥

ఆత్మనోఽన్యత్తుషం నాస్తి సర్వమాత్మమయం జగత్ ।
బ్రహ్మమాత్రమిదం సర్వం బ్రహ్మమాత్రమసన్న హి ॥ ॥ 47 ॥

బ్రహ్మమాత్రం శ్రుతం సర్వం స్వయం బ్రహ్మైవ కేవలం ।
బ్రహ్మమాత్రం వృతం సర్వం బ్రహ్మమాత్రం రసం సుఖమ్ ॥ ॥ 48 ॥

బ్రహ్మమాత్రం చిదాకాశం సచ్చిదానందమవ్యయం ।
బ్రహ్మణోఽన్యతరన్నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యజ్జగన్న చ ॥ ॥ 49 ॥

బ్రహ్మణోఽన్యదహ నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యత్ఫలం నహి ।
బ్రహ్మణోఽన్యత్తృణం నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యత్పదం నహి ॥ ॥ 50 ॥

బ్రహ్మణోఽన్యద్గురుర్నాస్తి బ్రహ్మణోఽన్యమసద్వపుః ।
బ్రహ్మణోఽన్యన్న చాహంతా త్వత్తేదంతే నహి క్వచిత్ ॥ ॥ 51 ॥

స్వయం బ్రహ్మాత్మకం విద్ధి స్వస్మాదన్యన్న కించన ।
యత్కించిద్దృశ్యతే లోకే యత్కించిద్భాష్యతే జనైః ॥ ॥ 52 ॥

యత్కించిద్భుజ్యతే క్వాపి తత్సర్వమసదేవ హి ।
కర్తృభేదం క్రియాభేదం గుణభేదం రసాదికమ్ ॥ ॥ 53 ॥

లింగభేదమిదం సర్వమసదేవ సదా సుఖం ।
కాలభేదం దేశభేదం వస్తుభేదం జయాజయమ్ ॥ ॥ 54 ॥

యద్యద్భేదం చ తత్సర్వమసదేవ హి కేవలం ।
అసదంతఃకరణకమస దేవేంద్రియాదికమ్ ॥ ॥ 55 ॥

అసత్ప్రాణాదికం సర్వం సంఘాతమసదాత్మకం ।
అసత్యం పంచకోశాఖ్యమసత్యం పంచ దేవతాః ॥ ॥ 56 ॥

అసత్యం షడ్వికారాది అసత్యమరివర్గకం ।
అసత్యం షడృతుశ్చైవ అసత్యం షడ్రసస్తథా ॥ ॥ 57 ॥

సచ్చిదానందమాత్రోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ ।
ఆత్మైవాహం పరం సత్యం నాన్యాః సంసారదృష్టయః ॥ ॥ 58 ॥

సత్యమానందరూపోఽహం చిద్ఘనానందవిగ్రహః ।
అహమేవ పరానంద అహమేవ పరాత్పరః ॥ ॥ 59 ॥

జ్ఞానాకారమిదం సర్వం జ్ఞానానందోఽహమద్వయః ।
సర్వప్రకాశరూపోఽహం సర్వాభావస్వరూపకమ్ ॥ ॥ 60 ॥

అహమేవ సదా భామీత్యేవం రూపం కుతోఽప్యసత్ ।
త్వమిత్యేవం పరం బ్రహ్మ చిన్మయానందరూపవాన్ ॥ ॥ 61 ॥

చిదాకారం చిదాకాశం చిదేవ పరమం సుఖం ।
ఆత్మైవాహమసన్నాహం కూటస్థోఽహం గురుః పరః ॥ ॥ 62 ॥

సచ్చిదానందమాత్రోఽహ మనుత్పన్నమిదం జగత్ ।
కాలో నాస్తి జగన్నాస్తి మాయాప్రకృతిరేవ న ॥ ॥ 63 ॥

అహమేవ హరిః సాక్షాదహమేవ సదాశివః ।
శుద్ధచైతన్యభావోఽహం శుద్ధసత్త్వానుభావనః ॥ ॥ 64 ॥

అద్వయానందమాత్రోఽహం చిద్ఘనైకరసోఽస్మ్యహం ।
సర్వం బ్రహ్మైవ సతతం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలమ్ ॥ ॥ 65 ॥

సర్వం బ్రహ్మైవ సతతం సర్వం బ్రహ్మైవ చేతనం ।
సర్వాంతర్యామిరూపోఽహం సర్వసాక్షిత్వలక్షణః ॥ ॥ 66 ॥

పరమాత్మా పరం జ్యోతిః పరం ధామ పరాగతిః ।
సర్వవేదాంతసారోఽహం సర్వశాస్త్రసునిశ్చితః ॥ ॥ 67 ॥

యోగానందస్వరూపోఽహం ముఖ్యానందమహోదయః ।
సర్వజ్ఞానప్రకాశోఽస్మి ముఖ్యవిజ్ఞానవిగ్రహః ॥ ॥ 68 ॥

తుర్యాతుర్యప్రకాశోఽస్మి తుర్యాతుర్యాదివర్జితః ।
చిదక్షరోఽహం సత్యోఽహం వాసుదేవోఽజరరోఽమరః ॥ ॥ 69 ॥

అహం బ్రహ్మ చిదాకాశం నిత్యం బ్రహ్మ నిరంజనం ।
శుద్ధం బుద్ధం సదాముక్తమనామకమరూపకమ్ ॥ ॥ 70 ॥

సచ్చిదానందరూపోఽహమనుత్పన్నమిదం జగత్ ।
సత్యాసత్యం జగన్నాస్తి సంకల్పకలనాదికమ్ ॥ ॥ 71 ॥

నిత్యానందమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయం ।
అనంతమవ్యయం శాంతమేకరూప మనామయమ్ ॥ ॥ 72 ॥

మత్తోఽన్యదస్తి చేన్మిథ్యా యథా మరుమరీచికా ।
వంధ్యా కుమారవచనే భీతిశ్చేదస్తి కించన ॥ ॥ 73 ॥

శశశృంగేణ నాగేంద్రో మృతశ్చేజ్జగదస్తి తత్ ।
మృగతృష్ణాజలం పీత్వా తృప్తశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ॥ 74 ॥

నరశృంగేణ నష్టశ్చేత్కశ్చిదస్త్విదమేవ హి ।
గంధర్వనగరే సత్యే జగద్భవతి సర్వదా ॥ ॥ 75 ॥

గగనే నీలిమాసత్యే జగత్సత్యం భవిష్యతి ।
శుక్తికారజతం సత్యం భూషణం చేజ్జగద్భవేత్ ॥ ॥ 76 ॥

రజ్జుసర్పేణ దష్టశ్చేన్నరో భవతు సంసృతిః ।
జాతరూపేణ బాణేన జ్వాలాగ్నౌ నాశితే జగత్ ॥ ॥ 77 ॥

వింధ్యాటవ్యాం పాయసాన్నమస్తి చేజ్జగదుద్భవః ।
రంభాస్తంభేన కాష్ఠేన పాకసిద్ధౌ జగద్భవేత్ ॥ ॥ 78 ॥

సద్యః కుమారికరూపైః పాకే సిద్ధే జగద్భవేత్ ।
చిత్రస్థదీపైస్తమసో నాశశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ॥ 79 ॥

మాసాత్పూర్వం మృతో మర్త్యో హ్యాగతశ్చేజ్జగద్భవేత్ ।
తక్రం క్షీరస్వరూపం చేత్క్వచిన్నిత్యం జగద్భవేత్ ॥ ॥ 80 ॥

గోస్తనాదుద్భవం క్షీరం పునరారోపణే జగత్ ।
భూరజోఽబ్ధౌ సముత్పన్నే జగద్భవతు సర్వదా ॥ ॥ 81 ॥

కూర్మరోమ్ణా గజే బద్ధే జగదస్తు మదోత్కటే ।
నాలస్థతంతునా మేరుశ్చాలితశ్చేజ్జగద్భవేత్ ॥ ॥ 82 ॥

తరంగమాలయా సింధుర్బద్ధశ్చేదస్త్విదం జగత్ ।
అగ్నేరధశ్చేజ్జ్వలనం జగద్భవతు సర్వదా ॥ ॥ 83 ॥

జ్వాలావహ్నిః శీతలశ్చేదస్తిరూపమిదం జగత్ ।
జ్వాలాగ్నిమండలే పద్మవృద్ధిశ్చేజ్జగదస్త్విదమ్ ॥ ॥ 84 ॥

మహచ్ఛైలేంద్రనీలం వా సంభవచ్చేదిదం జగత్ ।
మేరురాగత్య పద్మాక్షే స్థితశ్చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ॥ 85 ॥

నిగిరేచ్చేద్భృంగసూనుర్మేరుం చలవదస్త్విదం ।
మశకేన హతే సింహే జగత్సత్యం తదాస్తు తే ॥ ॥ 86 ॥

అణుకోటరవిస్తీర్ణే త్రైలోక్యం చేజ్జగద్భవేత్ ।
తృణానలశ్చ నిత్యశ్చేత్క్షణికం తజ్జగద్భవేత్ ॥ ॥ 87 ॥

స్వప్నదృష్టం చ యద్వస్తు జాగరే చేజ్జగద్భవః ।
నదీవేగో నిశ్చలశ్చేత్కేనాపీదం భవేజ్జగత్ ॥ ॥ 88 ॥

క్షుధితస్యాగ్నిర్భోజ్యశ్చేన్నిమిషం కల్పితం భవేత్ ।
జాత్యంధై రత్నవిషయః సుజ్ఞాతశ్చేజ్జగత్సదా ॥ ॥ 89 ॥

నపుంసకకుమారస్య స్త్రీసుఖం చేద్భవజ్జగత్ ।
నిర్మితః శశశృంగేణ రథశ్చేజ్జగదస్తి తత్ ॥ ॥ 90 ॥

సద్యోజాతా తు యా కన్యా భోగయోగ్యా భవేజ్జగత్ ।
వంధ్యా గర్భాప్తతత్సౌఖ్యం జ్ఞాత్వా చేదస్త్విదం జగత్ ॥ ॥ 91 ॥

కాకో వా హంసవద్గచ్ఛేజ్జగద్భవతు నిశ్చలం ।
మహాఖరో వా సింహేన యుధ్యతే చేజ్జగత్ స్థితిః ॥ ॥ 92 ॥

మహాఖరో గజగతిం గతశ్చేజ్జగదస్తు తత్ ।
సంపూర్ణచంద్రసూర్యశ్చేజ్జగద్భాతు స్వయం జడమ్ ॥ ॥ 93 ॥

చంద్రసూర్యాదికౌ త్యక్త్వా రాహుశ్చేద్దృశ్యతే జగత్ ।
భృష్టబీజసముత్పన్న వృద్ధిశ్చేజ్జగదస్తు సత్ ॥ ॥ 94 ॥

దరిద్రో ధనికానాం చ సుఖం భుంక్తే తదా జగత్ ।
శునా వీర్యేణ సింహస్తు జితో యది జగత్తదా ॥ ॥ 95 ॥

జ్ఞానినో హృదయం మూఢైర్ జ్ఞాతం చేత్కల్పనం తదా ।
శ్వానేన సాగరే పీతే నిఃశేషేణ మనో భవేత్ ॥ ॥ 96 ॥

శుద్ధాకాశో మనుష్యేషు పతితశ్చేత్తదా జగత్ ।
భూమౌ వా పతితం వ్యోమ వ్యోమపుష్పం సుగంధకమ్ ॥ ॥ 97 ॥

శుద్ధాకాశే వనే జాతే చలితే తు తదా జగత్ ।
కేవలే దర్పణే నాస్తి ప్రతిబింబం తదా జగత్ ॥ ॥ 98 ॥

అజకుక్షౌ జగన్నాస్తి హ్యాత్మకుక్షౌ జగన్నహి ।
సర్వథా భేదకలనం ద్వైతాద్వైతం న విద్యతే ॥ ॥ 99 ॥

మాయాకార్యమిదం భేదమస్తి చేద్బ్రహ్మభావనం ।
దేహోఽహమితి దుఃఖం చేద్బ్రహ్మాహమితి నిశ్చయః ॥ ॥ 100 ॥

హృదయగ్రంథిరస్తిత్వే ఛిద్యతే బ్రహ్మచక్రకం ।
సంశయే సమనుప్రాప్తే బ్రహ్మనిశ్చయమాశ్రయేత్ ॥ ॥ 101 ॥

అనాత్మరూపచోరశ్చే దాత్మరత్నస్య రక్షణం ।
నిత్యానందమయం బ్రహ్మ కేవలం సర్వదా స్వయమ్ ॥ ॥ 102 ॥

ఏవమాది సుదృష్టాంతైః సాధితం బ్రహ్మమాత్రకం ।
బ్రహ్మైవ సర్వభవనం భువనం నామ సంత్యజ ॥ ॥ 103 ॥

అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చిత్య అహంభావం పరిత్యజ ।
సర్వమేవ లయం యాతి సుప్తహస్తస్థ పుష్పవత్ ॥ ॥ 104 ॥

న దేహో న చ కర్మాణి సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలం ।
న భూతం న చ కార్యం చ న చావస్థా చతుష్టయమ్ ॥ ॥ 105 ॥

లక్షణాత్రయవిజ్ఞానం సర్వం బ్రహ్మైవ కేవలం ।
సర్వవ్యాపారముత్సృజ్య హ్యహం బ్రహ్మేతి భావయ ॥ ॥ 106 ॥

అహం బ్రహ్మ న సందేహో హ్యహం బ్రహ్మ చిదాత్మకం ।
సచ్చిదానందమాత్రోఽహమితి నిశ్చిత్య తత్త్యజ ॥ ॥ 107 ॥

శాంకరీయం మహాశాస్త్రం న దేయం యస్య కస్యచిత్ ।
నాస్తికాయ కృతఘ్నాయ దుర్వృత్తాయ దురాత్మనే ॥ ॥ 108 ॥

గురుభక్తి విశుద్ధాంతఃకరణాయ మహాత్మనే ।
సమ్యక్పరీక్ష్య దాతవ్యం మాసం షాణ్మాసవత్సరమ్ ॥ ॥ 109 ॥

సర్వోపనిషదభ్యాసం దూరతస్త్యజ్య సాదరం ।
తేజోబిందూపనిషదమభ్యసేత్సర్వదా ముదా ॥ ॥ 110 ॥

సకృదభ్యాసమాత్రేణ బ్రహ్మైవ భవతి స్వయం ।
బ్రహ్మైవ భవతి స్వయమిత్యుపనిషత్ ॥

ఓం సహ నావవతు । సహ నౌ భునక్తు । సహ వీర్యం కరవావహై ।
తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై ॥

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

ఇతి తేజోబిందూపనిషత్సమాప్తః